

ЗАПИСНИК СА САСТАНКА ЕКСПЛАНАТОРНОГ СКРИНИНГА

ПОГЛАВЉЕ 27: Животна средина

ДАТУМ СКРИНИНГА: 15. – 19. септембар 2014. године

1. НАЛАЗИ НАКОН ПРЕДСТАВЉАЊА ПРАВНЕ ТЕКОВИНЕ ОД СТРАНЕ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ

Током уводних и завршних разматрања, представници ЕК су истакли чињеницу да је Поглавље 27 једно од најкомплекснијих и најсложенијих преговарачких поглавља, што је подвучено у свим претходним извештајима ЕК. Такође, ЕК је истакла да је ово Поглавље увек посебно означено као једина област која (по материји коју регулише, и с обзиром на неопходне инвестиције) захтева дугорочна прилагођавања. Истакнуто је да РС није изузетак у овом погледу, и да је РС у овом тренутку на нивоу на ком су се налазиле све чланице у моменту отпочињања преговора. Представници ЕК су нагласили неопходност добре припреме државних структура у предстојећем процесу, али и укљученост приватног сектора, грађана и свих заинтересованих страна. Сам процес представља више од техничке вежбе, а његова далекосежна корист треба да буде добробит свих грађана.

О комплексности поглавља сведочи и трајање Скрининга за ову област- уобичајено трајање састанка Скрининга је један до три дана, међутим, Скрининг за Поглавље 27 траје максималних 5 дана, током ког се обради око 70 најважнијих основних прописа из ове области. Такође, преговори за нека поглавља трају по један дан, док је ово област у којој се преговарају транзициони периоди и преговори трају дуго.

Представници ЕК истакли су добру припремљеност делегације РС током Скрининга, указујући на стручност питања која су упућена експертима ЕК, а која показују добро познавање правних тековина и обученост експерата из ресорних министарстава и институција.

Европска комисија је, напомињући да јој је позната садржина Резолуције 1244 Савета безбедности УН, замолила да се подаци који се буду користили у представљању овог поглавља не односе на територију Косова.

Представници ЕК истакли су да ће у наредном периоду инсистирати на административним и имплементационим капацитима. Захтеваће се дефинисање надлежне институције за сваки појединачни ЕУ пропис и оцењивати капацитети за његово спровођење. Инсистираће се на неопходној координацији на институционалном и међуинституционалном нивоу, као и на јачању и очувању капацитета на свим нивоима. Истакнут је значај постојања јаког преговарачког тима, очувања континуитета експерата који су тренирани за овај процес и то на свим нивоима. Такође, истакнута је важност постојања јасног финансијског система у овој области. Указано је да примери добре праксе постоје у земљама чланицама, али и на то да је Србија имала праксу са некадашњом Агенцијом за хемикалије и Фондом за заштиту животне средине, и да би та искуства могла бити полазна основа за успостављање система.

Представници ЕК су истакли да ће Годишњи извештај о напретку бити објављен у октобру, али да ће Скрининг извештај бити много детаљнији приказ оцене стања у овој области.

Поред истакнутих обавеза представници Генералног директората за животну средину (DG Environment) су предложили организовање билатералних састанака или видео конференције пре билатералног скрининга, зато што током експланаторног скрининга експерти ЕК нису били у могућности да поједине директиве из области вода и отпада адекватно покрију излагањима експерта. Такође, изнето је запажање да су представници српске делегације, у више наврата у оквиру различитих сектора, тражили примере најбоље праксе унутар ЕУ. Дато је објашњење да због начела супсидијарности нису били наведени конкретни примери али, да се примери добре праксе и тешкоће у примени директива могу наћи на сајту Генералног директората за животну средину, по различитим секторима.

Представници Генералног директората за климу нагласили су значај даљег развијања капацитета у област климатских промена, посебно наглашавајући значај мониторинга у овој области. Истакнуто је да су резултати текућих пројеката у овој области видљиви. Такође, истакнут је значај административних капацитета, међуинституционалне сарадње (за сваки појединачни акт из области климатских промена) и посебно значај очувања и јачања капацитета јединице за климатске промене у Министарству пољопривреде и заштите животне средине, будући да ће ова јединица водити процес апроксимације у овој области. Такође, наглашено је да, без обзира на то што је Република Србија не-анекс 1 држава, мора да прати развој климатске политике, како на ЕУ нивоу, тако и на међународном нивоу, и врши неопходна прилагођавања, с обзиром да се очекује да ће и на међународном нивоу (од Конференције држава чланица Оквирне конвенције УН о промени климе, која ће бити одржана 2015. године) све државе прихватити таргете/циљеве смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште. Наведено је да уколико се, и након 2015. године, задржи статус Анекс и Не-анекс 1 чланица за Србију ће важити пример Малте и, Кипра. Представници Директората за климатске акције изразили су спремност да у наредном периоду одговоре на све захтеве за додатним информацијама и асистенцијом.

Представници ЕК су у завршним разматрањима експланаторног скрининга навели рокове до којих обе стране морају да испуне следеће обавезе:

- До 3. октобра 2014. год ЕК ће доставити Упитник са питањима за билатерални скрининг који ће се одржати у периоду од 17-21. новембра о.г. у Бриселу. Такође, најкасније до овог датума ЕК ће доставити одговоре на питања представника РС, на која није одговорено у током експланаторног скрининга. Обавеза Републике Србија до 3. октобра је да достави предлог дневног реда са сатницом излагања и именима известиоца по директивама (у оквиру сектора), уз напомену да се у предлогу дневног реда наведе и предвиђено време за питања и одговоре после завршене сваке презентације;

- До 5. новембра 2014. год српска страна треба да достави финалну верзију презентација за билатерални скрининг на енглеском језику, одговоре на Упитник ЕК, као и коначну верзију агенде са сатницом излагања.

Представници Европске комисије су дали савет у вези са припремама презентација за билатерални скрининг. Наиме, презентације треба да буду што краће и што јасније. Приликом њихових припрема потребно је обратити пажњу на спровођење имајући у виду стање на терену. Презентације треба да садрже планове за преношење и спровођење правне тековине ЕУ као и стање административног капацитета. Планови морју да садрже реалне и достижне циљеве и рокове. Подвучена је потреба за коришћењем Водича о главним административним структурама потребним за спровођење правне тековине у оквиру Поглавља 27, а који је ЕК раније доставила српској страни. Такође, истакнуто је да одговори на Упитник за билатерални скрининг треба да буду концизни и јасни. Циљ одговора на питања из Упитника треба да буде да се представници ЕК упознају са чињеничним стањем у Србији у овој области.

2. ПИТАЊА ПОСТАВЉЕНА ОД СТРАНЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ВЕЗИ СА ПРАВНОМ ТЕКОВИНОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И ОДГОВОРИ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ

ОПШТА ИНФОРМАЦИЈА СА САСТАНКА

Експланаторни Скрининг за Преговарачко поглавље 27 (животна средина) одржан је у периоду од 15-19. септембра 2014. године у Бриселу. У складу са Агендом састанка (у прилогу 1 документа), делегацији РС представљени су основни захтеви правних тековина из области животне средине (сектори: хоризонтално законодавство, квалитет ваздуха, заштита од буке, квалитет вода, управљање отпадом, контрола индустријског загађења, хемикалије, цивилна заштита и климатске промене) у циљу припреме Владе Републике Србије за састанак билатералног Скрининга.

Делегацију Републике Србије предводила је Стана Божовић, председник Преговарачке групе за животну средину. Састанку експланаторног скрининга присуствовала је проф. др Тања Мишчевић, шеф Преговарачког тима за вођење преговора о приступању Републике Србије Европској унији. У име Европске комисије састанцима је председавао г-дин В. Лобковиц из Генералног директората за проширење.

Током састанка, делегацији Републике Србије пружени су одговори на нека од додатних питања у погледу захтева правних тековина из ове области, уз напомену да је могуће накнадно доставити питања, на која ће ЕК накнадно одговорити. У циљу адекватне припреме за састанак, Преговарачка група 27 је унапред припремила сетове питања за сваку од наведених области која су достављена представницима Европске комисије на увид пре одржавања самог састанка. Секретаријату Преговарачке групе 27 питања су достављана од стране представника релевантних институција (чланова

Преговарачке групе 27), али и од представника привреде, невладиног сектора, локалне самоуправе. Сва питања су пре достављања Европској комисији детаљно била размотрена и ревидирана у оквиру Преговарачке групе, одобрена од именованих извештача, и по одобрењу председавајућег преговарачке групе, упућена у даљу процедуру, на одобрење шефу преговарачког тима. Листе питања које су достављене ЕК дате су у прилогу 2 документа.

На самом састанку било је могуће поставити додатна питања експертима ЕК директно, и омогућено је накнадно достављање питања Европској комисији писменим путем, у складу са договореним роковима (до 30. септембра, више информација у наставку). Секретаријат Преговарачке групе 27 покренуће још један циклус консултација са свим релевантним секторима и институцијама у наведеним роковима, у циљу идентификације потенцијалних додатних питања која захтевају додатно разјашњење.

Делегацију Републике Србије чинили су представници Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Министарства правде, Министарства здравља, Министарства енергетике и рударства, Министарства унутрашњих послова, Агенције за животну средину, Агенције за безбедност саобраћаја, Републичког геодетског завода, Канцеларије за европске интеграције, Преговарачког тима, Аутономне покрајине Војводина, Мисије РС у Бриселу. Детаљан приказ делегације по данима састанка дат је у прилогу 3 документа.

Имајући у виду значај поглавља, као и то да ЕК омогућава видео пренос састанка, у сарадњи са Привредном комором Србије, организован је конференцијски пренос свих дана састанка. Током пет дана састанка, преносу је присуствовало укупно 348 учесника¹. Током видео преноса састанка било је омогућено прикупљање питања свих заинтересованих страна, од којих је, у складу са унапред утврђеном методологијом, део прослеђен делегацији током самог састанка, и постављен ЕК. Остала питања ће бити груписана, и у складу са релевантношћу, бити упућена ЕК писменим путем.

Линк на ком је могуће наћи све презентације, као и снимак целог састанка доступан је у наредних 6 месеци, и поверљиве је природе, односно, може се користити искључиво у сврхе припреме делегације Републике Србије за билатерални Скрининг.

ДЕТАЉАН ПРИКАЗ ПО СЕКТОРИМА

1. СЕКТОР ХОРИЗОНТАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО

1.1 САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕК У ОБЛАСТИ ХОРИЗОНТАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО

Током дела састанка који је био посвећен сектору Хоризонталног законодавства, представљени су следећи ЕУ прописи²:

¹ (15.9- 58 присутних, 16.9- 84 присутних, 17.9- 67 присутних, 18.9-84 присутних, 19.9-55 присутних)

² Пун назив прописа дат је у Агенди (прилог 1)

У погледу директива које се баве проценом утицаја, наглашено је да постоји јасна веза између секторских директива и ове две хоризонталне директиве (IED Директива, Директива о депонијама, Директива о складиштењу угљен диоксида и сл), на које се Анекс ЕИА директиве примењује. Такође, истакнуто је да је у погледу стратешке процене утицаја, важно узети у обзир Директиву о стаништима 92/43 ЕЕК и Директиву о птицама 2009/147). Планови за које се ради стратешка процена утицаја, представљају основу за израду пројеката, који такође подлежу процени утицаја и једини изузетак су микро-локације (мала подручја на локалном нивоу), за које процена нија обавезна. Истакнуто је да по директиви, процени утицаја обавезно подлежу сви пројекти који подлежу издавању грађевинских дозвола. Такође, уколико постоји кофинансирање, односно ЕУ финансирани пројекти, и држава кандидат је обавезна да спроводи ЕИА, без обзира што није члан ЕУ. Наглашено је да кумулативни ефекти (у случају обе директиве) морају бити узети у обзир приликом дефинисања потребе за израдом студије, чак иако су прагови ниски. Такође, мора се узети у обзир осетљивост NATURA 2000 подручја (са чланством), прекогранични ефекти и сл. Важан сегмент за спровођење обе директиве је учешће јавности (консултовање јавности, објављивање одлуке, захтева, информисање о донетој одлуци). Свако мишљење, чак и ако није узето у обзир, мора бити образложено, уз навођење разлога зашто није узето у обзир. Мониторинг је обавезан, односно, праћење стања у складу са решењем. У погледу новина у овој области, наглашено је да нова ЕИА Директива (усвојена у 2014), ступа на снагу 2017.г и да је пречишћен текст доступан је на EUR-lex сајту.

У погледу директива које се односе на учешће јавности и доступност информација, приказан је историјат развоја Архуске конвенције. Архуска конвенција је усвојена 1998. године, а ратификована је 2005. од стране држава чланица ЕУ. Она прописује широк спектар обавеза. Архуска конвенција састоји се од три стуба. Први стуб регулише доступност информација о животној средини, други стуб регулише учешће јавности у доношењу одлука о животној средини, а трећи регулише правну заштиту у питањима животне средине. Архуска конвенција прописује активно и пасивно ширење информација. Активно ширење информација је достављање информација на основу захтева, а пасивно стављање информација на вебсајт. Значајно је користити Водич за примену Архуске конвенције, који се налази на линку 7.

У погледу Директиве еколошком криминалу је усвојена 2008 године, истакнуто је да су овом директивом прописана кривична дела, кривична одговорност за подстрекивање, помагање и подржавање као и санкције за правна лица. Државе чланице су надлежне да одреде врсту и ниво кривичних санкција и могу на националном нивоу прописати и друга кривична дела, а не само она која су наведена у директиви. Свака држава чланица дефинише термине: намера и тешки нехат. До сада је само 6 држава чланица у потпуности транспоновало ову Директиву. Када је реч о санкцијама, истакнута је повезаност између административног и кривичног санкционисања и истакнуто да је одговорност правних лица само административне природе. Након Уговора о функционисању ЕУ из Лисабона, ЕУ има већа овлашћења у овој области – новина је да одлуке суда и тумачење ЕК представљају саставни део

примарног законодавства, а ЕУ има овлашћења да под одређеним условима уведе индивидуална кривична дела и да за њих одреди санкције. ЕУ још увек није имала судску праксу на основу чл. 83.1 Уговора о Лисабону. Такође, наведени су изазови преношење и спровођења– Директива широко дефинише поједине појмове, тако да државе морају или да те појмове експлицитно дефинишу, или да то препусте судској пракси или да обрате пажњу да ли су ти појмови већ дефинисани у појединим националним прописима. Имајући у виду да Директива захтева специфична знања, потребно да судије и тужиоци буду специјализовани за ову област и у том циљу ЕУ организује обуке за државе чланице али и за државе кандидате. Такође, истакнута је потреба за већом сарадњом инспекције за заштиту животне средине, тужилаца и судија.

У погледу Директиве о одговорности за штету у животној средини наведено је да је поменута Директива усвојена у априлу 2004. године и транспонована од стране држава чланица 2010. године. Директива прописује административну одговорност за еколошку штету (штету нанесену природи, земљишту и води), а не грађанску одговорност за традиционалну (обичну) штету- повреде лица, штету на имовини или економске губитке. Директива се заснива на принципу загађивач плаћа и има за циљ да санира еколошку штету а не да обезбеди новчану накнаду за исту. Садржи минимум захтева и оставља велико дискреционо право државама чланицама у погледу примене њених одредби. Директива за циљ има обнову, опоравак или замену оштећених природних ресурса и поставља нове основе у Европи о тешким техничким питањима као што су на пример комплементарна и компензаторна ремедијација и ремедијација штете нанете биодиверзитету. Директива такође, подстиче даваоце финансијског осигурања да развијају инструменте који покривају одговорности према животној средини, али финансијско осигурање за штету према животној средини није обавезно на нивоу ЕУ. Директива прописује који актери сnose трошкове у одређеним околностима и процедуру управног поступка у складу са захтевима Директиве.

У погледу Уредбе LIFE 1293/2013, наглашено је да LIFE представља финансијски инструмент који ће побољшати имплементацију ЕУ прописа у области животне средине. Програм постоји од 1992. године. Нова LIFE уредба усвојена је 2013, за период 2014-2020 и комплекснија је у односу на претходне. У периоду 2014-2020 буџет програма износи 3,5 милијарди евра. Постоје два подпрограма, Животна средина (животна средина и ефикасно коришћење ресурса, природа и биодиверзитет, управљање и информације у животној средини) за који је алоцирано 75% укупног буџета програма, и потпрограм Климатске промене (митигације, адаптације и управљање и информације о климатским променама) са 25% укупног буџета. У потпрограму животна средина 55% буџета је намењено за пројекте из области природе и биодиверзитета. Припремају се први и други трогодишњи вишегодишњи радни програми у којима су дефинисане приоритетне теме са којима морају да буду усклађене пројектне апликације. Највећи део финансирања представља пројектно финансирање (најмање 80%) а мали део је оперативни грант. Осим финансирања кроз грантове постоји могућност финансирања кроз кредите који се одобравају са

одређеним банкама. Постоје различити типови пројеката: традиционални, интегрисани, изградња капацитета и припремни пројекти. Процент кофинансирања пројеката зависи од типа пројекта. Србија као држава кандидат може да учествује у LIFE програму, али не постоји гаранција да ће новац уложен кроз обавезну контрибуцију (*entry ticket*) бити у потпуности искоришћен за финансирање пројеката у Србији, с обзиром да су државе чланице много спремније и имају више искуства у коришћењу LIFE инструмента. Такође је потребно да пројекти буду директно везани за примену ЕУ прописа у области животне средине а у случају да исти нису транспоновани у Србији, то би могло бити препрека за одобравање пројекта. За Србију је битан члан 9 према коме традиционални пројекти могу да обухвате активности ван ЕУ под посебним условима, када је апликант из државе чланице ЕУ, али су активности ван територије ЕУ (активности везане за миграторне врсте, прекогранично загађење итд). На тај начин би апликанти из Србије кроз пројекте предложене од стране апликаната из суседних ЕУ чланица решавали заједничке проблеме и тиме стекли значајно искуство. Рокови за пројектне апликације су индикативни и објављују се на сајту програма.

1.2 СЕКТОР ХОРИЗОНТАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО – ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

ПИТАЊЕ: У погледу ЕИА Директиве - Да ли постоје критеријуми у погледу примене члана 2.4 (прописивање могућности изузећа пројеката у ванредним ситуацијама из редовне процедуре)?

ОДГОВОР: Члан 2.4 се односи на изузимање пројеката из процедуре ЕИА уколико су у питању ванредне ситуације, одбрана државе и сл. То није јасно дефинисано, али ће нова Директива то прецизније дефинисати. Ипак, неопходно је испратити захтев члана 4 Директиве (дати све информације које овај члан захтева).

ПИТАЊЕ: У погледу ЕИА Директиве-У Србији постоје две листе пројеката, у складу са Директивом. Да ли је могуће прописати неке минималне услове заштите животне средине за Анекс II пројекте, када се доноси решење о непостојању потребе за проценом утицаја?

ОДГОВОР: ЕК подржава овакав приступ, и нова Директива ће обухватити и ово питање. За сада, државе чланице одлучују о томе да ли ће укључити додатне процене.

ПИТАЊЕ: У Погледу ЕИА Директиве - На који начин је решавано питање пројеката изграђених без употребне тј. грађевинске дозволе пре ступања на снагу Директиве?

ОДГОВОР: Из угла ЕК, ако је захтев поднет пре чланства, не подлеже процени. Међутим, ако је финансиран од стране ЕУ, процедура мора бити промењена. Из разлога поштовања слободног тржишта, чланице могу да захтевају примену процедура на све.

ПИТАЊЕ: У погледу SEA Директиве- На основу члана 9 Директиве 2001/42ЕК, да ли је неопходно имати изјаву која у себи садржи како су аспекти заштите животне средине интегрисани у план?

ОДГОВОР: У погледу овог питања, препорука је да се преузму модели из Директиве о процени утицаја.

ПИТАЊЕ: У погледу SEA Директиве- Да ли је неопходно, у складу са SEA Директивом, да процедуре учешћа јавности за планове и програме укључе јавне дебате о плановима и програмима?

ОДГОВОР: Није обавезно, али постоје земље које су прописале ове мере.

ПИТАЊЕ: У погледу SEA Директиве- Да ли постоје стандарди за успостављање мера које би требало да осигурају да су извештаји о животној средини довољног квалитета?

ОДГОВОР: У SEA Директиви не постоје одредбе које се односе на квалитет извештаја.

ПИТАЊЕ: У погледу SEA Директиве- Да ли је прихватљиво да се институција надлежна за животну средину делегира одговорност за евалуацију стратешког извештаја експертском комитету?

ОДГОВОР: У погледу овог питања, препорука је да се преузму модели из Директиве о процени утицаја.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- да ли постоје праксе или стандарди за успостављање и одржавање средстава за преглед тражених информација?

ОДГОВОР: Директива о доступности информација у животној средини је усвојена 2003. године и регулише први стуб Архуске конвенције. На други стуб се односи Директива 2003/35 о учешћу јавности у доношењу одлука о изради планова и програма који се односе на животну средину. Уредба 2006/1367 регулише примену принципа одредаба Архуске конвенције од стране органа и институција ЕУ. Извештај о спровођењу Архуске конвенције достављен од стране држава чланица Архуске конвенције налази се на веб линку. Извештај о спровођењу Директиве 2003/4, достављен од стране ЕК, налази се на веб линку и садржи информације о судској пракси на основу одлука Европског суда правде. Тешкоће у вези са одредбама ове Директиве 2003/4 односе се на нове одредбе у вези са проширеном дефиницијом информација о животној средини, датим роковима за достављање информација од 30 или 60 дана. Власти имају обавезу да помажу јавности у тражењу информација. Најпроблематичније је утврђивање дефиниције информација о животној средини. Обавезе које Директива прописује су шире него оне у Архусу, веома је тешко у неким случајевима утврдити шта се под дефиницијом подразумева, па често о томе одлучује суд. Постоје примери судске праксе који дају тумачења у погледу кокретних случајева у вези са утврђивањем дефиниције информација (C206/2009 i C 204/2009).

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- Да ли постоје утврђени критеријуми који дефинишу квалитет података?

ОДГОВОР: Квалитет података искључиво зависи од државе чланице, оне треба да обезбеде да је информација тачна, ажуна и упоредива.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- Како се обезбеђује подршка јавности у тражењу информација.

ОДГОВОР: Најбоље је погледати извештај о спровођењу Архуске конвенције других држава.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- Да ли постоје критеријуми да се одбију информације које се односе на права интелектуалне својине и да ли постоје критеријуми за одбијање информација које се односе на члан 4.2. поготово информација о поверљивости комерцијалних или индустријских информација?

ОДГОВОР: Не постоје дефинисани критеријуми, потребно је ослонити се на судску праксу и узети у обзир јавни интерес.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- Потребно је појаснити које мере треба да преузму државе чланице у погледу ширења информација јавности од стране органа јавне власти?

ОДГОВОР:

Постоји велико дискреционо право држава чланица, као и примери различите праксе у погледу примера ширења информација.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- Да ли постоје стандарди за значење израза брза процедура, бесплатна или јефтина?

ОДГОВОР: Не постоји дефиниција, зависи од случаја до случаја, односно од судске праксе.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- Да ли постоје праксе или стандарди за одређивање јавно доступне листе критеријума на основу које органи могу да одлуче како да поступају по захтеву за траженом информацијом.

ОДГОВОР: Ниједна држава чланица није успоставила ову листу.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- Имајући у виду да у Србији постоје 4 Архус центра где су се грађани удружили ради имплементације Архуске конвенције, какви су критеријуми ЕУ по питању спровођења Архуске конвенције?

ОДГОВОР: Не постоје критеријуми дефинисани од стране ЕУ.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о доступности информација у животној средини- Р. Србија има дефинисану међународну обавезу у погледу спровођења Архуске конвенције са једне стране и примену директива са друге стране. Какав је однос примене конвенције у погледу обавеза Р. Србије у односу на примену директива.

ОДГОВОР: Модел мониторинга и механизми контроле се утврђују унутар држава чланица и не постоји универзално примењив модел.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом у учешћу јавности – у изради планова и програма у области животне средине – Да ли треба приликом транспозиције директиве да се поступак учешћа јавности пропише у једном закону и наведе да се он односи на све планове и програме на које се директива односи или је у сваком посебном закону као што је Закон о управљању отпадом или Закон о амбалажи и амбалажном отпаду потребно прописати поступак учешћа јавности у изради планова и програма прописаних тим законом.

ОДГОВОР: На ово питање ће накнадно бити одговорено.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о кривичној одговорности у животној средини- затражено разјашњење значење термина из члана 4 директиве који се односе на подстрекивање, помагања и подржавање, с обзиром да кривични законик РС не прави разлику између појмова помагање и подржавање, а директива се не позива на прописе ЕУ у којима су они ближе описани. Који релевантни прописи дају дефиницију ових појмова?

ОДГОВОР: Важно је постојање концепта и познавање кривичног законодавства земље. Препорука је упоређивање терминолошког решења држава чланица (нпр. Бугарској и Немачкој постоје само 2 термина што је обухваћено националним дефиницијама и судском праксом -код правних система где постоји обичајно право). Нпр. у Бугарској постоје 2 термина: помагање, као активнији и подстрекивање, као пасивнији приступ.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о кривичној одговорности у животној средини- Везано за проблем дефинисања значајне и опасне штете, да ли су неким ЕУ прописима дефинисани ови појмови или државе чланице имају слободу дефинисања појмова у оквиру националног законодавства ?

ОДГОВОР: Требало би узети у обзир секторско законодавство ЕУ у којима су дате дефиниције неких термина (нпр. опасне делатности или опасне супстанце као у директиви Seveso 3 или другим ЕУ прописима из области животне средине). На државама чланицама је да дефинишу те нејасно дефинисане термине, тако да су појам значајне штете и санкције везане за значајну штету различито дефинисане у појединим земљама (неке државе чланице препуштају одређене дефиниције судовима.)

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о одговорности за штету у животној средини-који су критеријуми дефинисања "непосредне опасности од штете по животну средину"

ОДГОВОР: Потребно је погледати Извештај о штети по биодиверзитет у коме се наводи да штета треба да буде значајна и да можемо претпоставити да ће се десити.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о одговорности за штету у животној средини-затражено је појашњење термина *посебна активност*?

ОДГОВОР: У питању је одговорна активност.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о одговорности за штету у животној средини- У погледу питања шта значи да се припадници јавности изузети од финансијске накнаде за штету?

ОДГОВОР: Када су услуге погоршане, као на пример рекреативне активности, припадници јавности немају право на новчану накнаду већ само да се те услуге опораве.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о одговорности за штету у животној средини-Која је пракса у одређивању надлежног органа?

ОДГОВОР: Може бити један или више органа као што је министарство, агенција, итд.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о одговорности за штету у животној средини-Објаснити мере које предузимају државе чланице да охрабре развој инструмената финансијског обезбеђења и тржишта од стране одговарајућих економских и финансијских оператера, укључујући финансијске механизме у случајевима неликвидности, са циљем омогућавања оператера да користе финансијске гаранције да покрију своје одговорности у складу са овом Директивом?

ОДГОВОР: Овде се ради о мерама осигурања, државе чланице углавном предвиђају добровољно осигурање за случај штете.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о одговорности за штету у животној средини-Због чега се одредбе директиве не примењују на случајеве личних повреда, штете на имовини или економске губитке?

ОДГОВОР: Потребно је прочитати Извештај Европске комисије, Студију о ефикасности директиве и Студију о штети по биодиверзитет.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о одговорности за штету у животној средини- Да ли су државе чланице у потпуности транспоновале директиву и које су највеће тешкоће у њеном спровођењу?

ОДГОВОР: Постојали су случајеви кршења, а за неке државе постоје пилот пројекти имплементације директиве. Највеће тешкоће су код спровођења мера ремедијације.

ПИТАЊЕ: У вези са LIFE уредбом- Учешће Србије у Програму LIFE као треће земље (према члану 7) уз плаћање контрибуције (*entry ticket*) је још увек у фази преговора. Уколико буде одлучено да ће РС учествовати, биће потписан међународни уговор са ЕУ у складу са процедуром која се примењује за све програме Заједнице. С обзиром да је у новој Регулативи (члан 9) отворена могућност да се треће државе укључе у пројекте које би предложиле суседне ЕУ чланице, с тим што је потребно да покажу везу са пројектним активностима које би биле на територији Србије и које би допринеле испуњавању циљева из *acquis*-а. Да ли је за учешће Србије у LIFE програму на овај начин (члан 9) потребно спровести одређену правну процедуру ?

ОДГОВОР: Србија може без посебне процедуре, и без плаћања контрибуције да учествује у LIFE програму на овај начин (члан 9). Потребно је да апликанти из Србије контактирају контакт координаторе за спровођење у суседној ЕУ држави чланици и остваре сарадњу у припреми и апликацији пројекта. Уколико пројекат буде одобрен, пројектом дефинисани буџет биће алоциран и намењен за активности које ће бити имплементирани у Србији. Апликанти из Србије морају да обезбеде кофинансирање за активности које ће бити спроведене, у складу са правилима програма, најмање 50%.

Питање: У вези са LIFE уредбом- Да ли је могуће да за пројекте у оквиру приоритета животне средине програма LIFE (област отпада, воде, индустријског загађења) аплицирају приватне компаније/оператери, у циљу достизања и побољшања примене стандарда у области животне средине ?

ОДГОВОР: Да могуће је, уколико су пројекти у складу са циљевима и приоритетима програма и уколико се из пројекта не остварује профит.

ПИТАЊЕ: У вези са LIFE уредбом-Да ли је неопходно да имамо усвојено и усклађено законодавство са ЕУ *acquis* у одређеној области да би аплицирали?

ОДГОВОР: Не експлицитно, у зависности од области и конкретног пројектног предлога. Неопходно је да се свака пројектна апликација директно веже за конкретан ЕУ пропис и покаже како доприноси његовом спровођењу.

ПИТАЊЕ: У вези са LIFE уредбом- С обзиром да приоритет NATURA чини велики део програма, а у Србији је у току успостављање мреже NATURA 2000, да ли је могуће да мапирање, израда планова за управљање заштићеним подручјима и остале мере у циљу успостављања мреже буду финансиране кроз LIFE?

ОДГОВОР: С обзиром да у овом случају није још увек примењен *acquis* у Србији, могуће је подржати такве активности уколико би та подручја која су обухваћена пројектом била проглашена за део NATURA 2000 у току трајања пројекта.

ПИТАЊЕ: (генерално) Који је најбољи модел финансирања у области животне средине?

ОДГОВОР: Комисија не може да пружи такву врсту информације, пошто то зависи од државе до државе. Међутим, Р. Србија је имала први корак у овом правцу кроз Еко фонд, и требало би пронаћи модел који ће обезбедити систем финансирања. Најбољи је пример погледати земље које су сличне структуре, пре свега нове чланице.

У ПОГЛЕДУ INSPIRE ДИРЕКТИВЕ, услед техничких проблема, током састанка није било могуће поставити питања, међутим, искоришћена је прилика да се са представником Европске комисије разговара неформално о питањима упућеним за експланаторни скрининг. У наставку су дата разјашњења на питања члана Делегације РС током неформалног састанка на тему ове Директиве:

ПИТАЊЕ: Затражене додатне информације у погледу динамике имплементације INSPIRE Директиве на ЕУ нивоу и дефинисања посебне динамике имплементације за Републику Србију?

ОДГОВОР: Истакнута је важност овог питања за дефинисање транзиционог периода за потпуну имплементацију INSPIRE директиве у Србији. С обзиром да није могуће очекивати да Србија након уласка у Европску унију може пратити постојеће рокове имплементације за земље чланице дефинисане усвајањем директиве 2007. године, при чему је крањи рок за пуну имплементацију 2020. година. Услед тога, током преговарачког процеса треба размотрити план имплементације прилагођен Српском институционалном и техничком оквиру, имајући у виду рокове, односно трајање имплементације за поједине компоненте према изворној мапи пута. Важно је истаћи да се Српски план за имплементацију током преговарачког процеса мора јасно образложити. Предложено је да се пажљиво сагледају национални рокови имплементације и потребе за коришћење просторних података који ће се обезбедити кроз INSPIRE имплементацију у односу на друге кључне директиве из области животне средине као што су: Water Framework, Air Quality, Noise, Waste Management, Nature Protection и друге које се ослањају на хармонизоване податке о простору у оквиру домена INSPIRE директиве. Након усаглашавања рокова на нивоу шире заједнице корисника просторних података, односно кључних директива, сагласно томе у закону о Националној инфраструктури геопросторних података (НИГП) треба дефинисати одговарајуће рокове за основне компоненте. Напоменуто је да се ради лакшег сагледавања и решавања овог питања може анализирати статус Исланда која је такође земља кандидат за придруживање.

ПИТАЊЕ: На који начин се на РС примењују одредбе директиве које се односе на обухват имплементације INSPIRE-а, односно на податке који се односе на мора и океане?

ОДГОВОР: Препорука је да се теме *Oceanographic geographical features* и *Sea regions* из анекса III наведу у закону о НИГП-у, иако Србија не поседије територију која се односи на морска и океанска подручја. На овај начин ће се избећи опасност непотпуне

транспозиције директиве. Поред тога, имајући у виду да територија Србије скоро у целини припада Дунавском сливу мрежа водотокова и квалитет воде имају значајан утицај на суседне земље и Црноморски регион. Да би се избегли неспоразуми у тумачењу, ово питање треба описати у образложењу закона о НИГП-у за потребе разматрања и усвајања у републичком парламенту.

ПИТАЊЕ: Затражено је додатно разјашњење члана 4.6 INSPIRE Директиве (на шта се мисли под органом власти који делује на најнижом нивоу владе, и који просторни подаци би требало да се покрију у случају члана 4.6).

ОДГОВОР: Због различите праксе у земљама чланицама у члану 4(6) директиве наглашена је могућност да у случају постојања законске надлежности на локалном нивоу за поједине податке у оквиру обухвата директиве могу бити одговорни и локани органи/институције. Поред тога, наведено је да је овај став у пракси може бити редуван са ставом 4(1с), где је већ наведено да директива поред осталог обухвата податке у надлежности органа јавне власти без навођења нивоа власти.

ПИТАЊЕ: Потребно додатно разјашњење члана 13 INSPIRE Директиве.

ОДГОВОР: Члан 13. директиве треба транспоновати у потпуности навођењем свих случајева када се може ограничити јавни приступ просторним подацима и сервисима, без обзира што су већина наведених случајева решени другим законима. Разлог за овакво тумачење се налази у члану 2. где се наводи да директива није преседан за директиве 2003/4/ЕК (*Public access to environmental information*) и 2003/98/ЕК (*PSI – reuse of public sector information*). У случају измена ових директива или националних закона важно је да у закону о НИГП-у постоји јасна листа случајева када се примењују ограничења у приступу подацима и сервисима.

2. СЕКТОР КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

2.1. САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕК У СЕКТОРУ КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

Током дела састанка који је био посвећен сектору Квалитета ваздуха, представљени су следећи ЕУ прописи³:

У погледу Директиве о квалитету ваздуха, истакнуто је да је обавеза држава чланица стална процена квалитета ваздуха на целој територији, да је могуће је праћење стања путем модела, у зависности од доње и горње границе оцењивања. Такође, у државама чланицама се морају вршити висококвалитетна мерења, из разлога што су углавном вредности преко горње границе оцењивања, изузев можда у руралним крајевима. Такође важан захтев ових Директива односи се на информисање јавности о квалитету ваздуха, и временски, то може да се ради на дневној бази, али препорука је да се ради из сата у сат. Планови квалитета ваздуха (чл. 23 Директиве о квалитету ваздуха)

³ Пун назив прописа дат је у Агенди (прилог 2)

обавезно се израђују за све зоне у којима су прекорачене граничне вредности. У случају да планови квалитета ваздуха нису довољно добри да дају очекиване резултате, морају бити редефинисани на начин да побољшају ситуацију. Период прекорачења може бити аргумент за одлагање покретања поступка против државе, али је услов да држава ради све што је могуће како би се унапредили планови и да постоји доказ да држава предузима све што може да би смањила загађења. Сви планови морају бити достављени Комисији, путем ЕРА-е, и наглашено је да је од ове године уведен нови систем извештавања.

У погледу НЕС Директиве, наглашено је да ова директива захтева да се ЕК извештава о емисијама и пројекцијама вредности емисија, почев од 2010. године. Крајем сваке године се доставља извештај за претходне године. Овог децембру морају да се представе прелиминарне податке за прошлу годину, и финалне податке за претпрошлу годину. У погледу даљег усклађивања, наглашено је да треба имати у виду да је ЕК усвојила пакет о квалитету ваздуха у децембру 2010 који садржи предлог нове НЕС директиве, што је последица разматрања *acquis-a*, потребе за поједностављењем процедура и потребе за усклађивањем *acquis-a* са међународним обавезама (амандман на Гетенбуршки протокол).

У погледу Директиве о сумпору о течним горивима, наглашена је обавезна провера имплементације- инспектори држава чланица обавезни су да проверавају узорке, док ЕК то чини на годишњем нивоу. Директива уводи обавезу државама чланицама да успоставе систем казних мера, које морају бити пропорционалне и одговарајуће. Истакнуто је да је на међународном нивоу, усвојен је ревидиран MARPOL Анекс VI, који је увео стриктније нивое SO₂, али и азота, CO₂ и читавим низом загађивача и да су 72 чланице ИМО ратификовале овај Анекс.

2.2. ПИТАЊА И ОДГОВОРИ- СЕКТОР КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

ПИТАЊЕ: У погледу захтева Директиве о квалитету ваздуха, постоје обавезе држава чланица у погледу извештавања према Европској комисији. У припремном периоду, пре приступања, како ми треба да поступимо у смислу транспозиције таквих одредби (не можемо да унесемо у закон, али морамо да успоставимо систем)- да ли је то прихватљив приступ.

ОДГОВОР: Све обавезе које постоје по директиви, ступају на снагу за све државе чланице и у моменту ступања у чланство, постаће обавеза и РС. ЕК ће тражити од РС да до одређених датума то постигне и неће третирати одлагање на начин на који се третира нпр. Француска. Не морају се транспоновати чланови који се односе на обавезе држава чланица према ЕК до момента ступања у чланство.

ПИТАЊЕ: У погледу захтева Директиве о квалитету ваздуха а у вези са роковима за достизање граничних вредности. По директиви, не постоји више могућност одлагања постизања граничних вредности. Ово је трећа генерација прописа о квалитету ваздуха и због тога се на нивоу ЕУ мере за смањење емисија примењују деценијама. Србија има кратак рок, ако не буде продужења. Ако РС не постигне граничне вредности у моменту приступања, нпр. у погледу NO₂, PM₁₀ са којима и неке државе чланице имају проблема, да ли ће бити могућа одлагања?

ОДГОВОР: Неће бити изузетака за ГВ за концентрације. ГВ које важе сада или ће које ће важити 2015, важиће за РС чим ступи у чланство. Међутим, уколико су вредности веће, кроз планове ваздуха се може одложити санкција Комисије. Ако постоје планови квалитета ваздуха, који морају да буду реалистични, ЕК ће показати толеранцију.

За постизање граничних вредности емисија (нпр. индустријска загађења) могу се тражити транзициони периоди.

ПИТАЊЕ: У погледу захтева Оквирне Директиве, изложеност РМ_{2,5}- како успоставити мерна места за одређивање просечног индекса изложености ако ми немамо доступне релевантне податке за 2008-2012, пошто нисмо имали мерења у наведеном периоду?

ОДГОВОР: Вероватно ће то бити тема за неке посебне преговоре, или ће се паушално одредити проценат смањења. Нема одговора у овом тренутку, и питање ће бити упућено колегама на даље разматрање.

ПИТАЊЕ: У члану 26.1 постоји обавеза држава чланица да обавештавају јавност по питању разних захтева Директиве и да кад то раде узимају у обзир одредбе INSPIRE Direktive? Молимо за додатно појашњење.

ОДГОВОР: Препорука да се ово питање постави током сесије за INSPIRE Директиву (примедба: није обрађено)

ПИТАЊЕ: Агенција за животну средину је надлежна за праћење и информисање јавности. Шта је најбоља пракса?

Постоје различити примери, постоје предности и мане система и различита пракса на регионалном, националном и ЕУ нивоу. Углавном, то је доступност информација на разним изворима информисања. Свака држава дефинише своју праксу на начин који се сматра оптималним.

ПИТАЊЕ: У вези са захтевима НЕС Директиве, какав је временски оквир за ревизију НЕС Директиву, тј. када можемо да очекујемо да буде усвојена?

ОДГОВОР: Процедура у Савету и Парламенту је таква да се не зна се колико ће трајати. ЕК је усвојила предлог и формирана је радна група, али у питању су осетљива питања и процедура може да траје.

ПИТАЊЕ: У вези са захтевима НЕС Директиве, ажурирање методологије- С обзиром да је Директива усвојена 2001, године и да се методологија на коју се позивају члан 3ф и Анекс III у међувремену променила, уколико Србија планира транспозицију директиве у 2015.г. да ли ће, уколико узмемо у обзир ажурирану методологију, транспозиција бити коректна?

ОДГОВОР: Очекује се од свих чланица да користе најновију методологију. Све чланице су потписнице конвенције и нема никаквих проблема ако се узме најновија методологија.

ПИТАЊЕ: У вези са захтевима НЕС Директиве - према Директиви, максималне националне емисије се процењују за 2010.г. С обзиром да је 2010.г. прошла, ми

имамо податке о стварним емисијама- Да ли се стварне емисије могу узети као максималне националне емисије у 2010?

ОДГОВОР: Одговор ће нам дати написмено, након консултација колега који се баве техничком питањима. NEC морају да буду део преговора између комисије и РС. Комисија ће се вероватно користити најновијим поузданим подацима којима располаже РС али одговор ће се обезбедити писмено.

ПИТАЊЕ: У вези са захтевима NEC Директиве, рок за доношење Националног програма за смањење емисија је 2002.г, да би се постигле максималне националне емисије у 2010.г. Како РС да планира датуме, имајући у виду да су ови рокови прошли?

Директива је усвојена 2001. Национални програми су алатка за планирање, како би чланице имале документ у ком наводе текуће и планиране мере, и обавестиле друге државе о томе. РС ће бити у обавези да достави ЕК Програм који мора да буде достављен даном приступања ЕК. Датум који се примењује је датум приступања, али почетне националне максималне емисије морају да буду претходно утврђене.

ПИТАЊЕ: У вези са захтевима NEC Директиве, питање о процесу и ревизији европског законодавства- да ли постоји могућност укључивања представника РС у својству посматрача?

Не, с обзиром на тренутни статус, РС нема право учешћа на састанцима у ЕП И Савету. РС може бити посматрач у експертским групама ЕК и састанцима Комитета.

ПИТАЊЕ: У вези са захтевима Директиве о садржају сумпора у течним горивима, колико су одредбе о бродским горивима примењиве на земљу која нема море? Које се одредбе које се тичу бродског горива морају применити на унутрашње пловне путеве?

У вези ових питања појашњено је да у национално законодавство не мора да се транспонује нешто што се не може десити. Међутим, иако Република Србија нема излаз на море ако имамо брод који плови под српском заставом треба размишљати које одредбе српског закона треба да се односе и на њих. Генерално правило је да оне одредбе за које смо сигурни да у пракси не могу да се догоде није потребно транспоновати у национално законодавство, али је потребно добро размислити да ли оне могу да се десе.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о садржају сумпора у течним горивима:- Да ли је сагласно члану 6, тачка 1b) усвојен акт од стране Европске комисије који се тиче фреквентности узорковања, метода уорковања и дефиниције репрезентативног узорка за испитивано гориво? Да ли се под адекватним узорковањем уља за ложење, гасног уља и горива за бродске моторе може применити фреквентност узорковања прописана стандардом EN 14274? Да ли у земљама Европске уније исто тело које врши мониторинг квалитета горива врши и мониторинг квалитета бродских горива на начин прописан директивом (инспекција бродских дневника и белешке о испорукама горива)? Који су најчешћи модели мониторинга

квалитета горива у земљама Европске уније (државни орган, институција изабрана од стране државног органа или друго)?

ОДГОВОР: Акценат Европске комисије је тренутно на праћењу имплементације донетог прописа и допуна које су унете везано за бродска горива. Акт о имплементацији треба да буде донет до краја 2014. године. За сада не постоје смернице које се тичу мониторинга и извештавања. У почетку је директива о сумпору у течним горивима обухватала више врста горива, међутим данас се она све више сужава на бродска горива, док се директива о квалитету горива бави и горивима за нецестовна возила, као и на горива која се користе за унутрашње пловне путеве.

ПИТАЊЕ: У вези са захтевима Директиве о садржају сумпора у течним горивима, Који орган може достављати извештаје Европској комисији, односно да ли је неопходно да тај орган буде непосредно везан за заштиту животне средине нпр. Агенција за заштиту животне средине?

ОДГОВОР: Није неопходно, постоје различита искуства у вези са извештавањем. Обично онај орган чији је закон извештава и о реализацији.

3. СЕКТОР УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

3.1. САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕК У СЕКТОРУ УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

У оквиру дела састанка који се односио на Сектор Управљања отпадом представљени су следећи ЕУ прописи⁴:

Оквирна директива даје основне принципе управљања отпадом, у циљу очувања и одрживог коришћења ресурса, превенција настанка отпада, као принцип хијерархије отпада. Наглашено је да су чланице обавезне да направе планове управљања отпадом до 2013, и уведу планове превенције. Приоритети Оквирне директиве су одвојено сакупљање отпада (стакло, папир, метал), примарна сепарација, превенција (програм превенције). Оквирна директива утврђује циљеве, који се морају остварити до одређених рокова (нпр. 50% до 2020 за комунални отпад, нпр, 70% грађевинског отпада и сл.). С обзиром да су превенција и смањење количине отпада приоритети, одвојено сакупљање отпада је обавеза, и до 2015 државе ће морати да сакупљају одвојено различите типове отпада (папир, метал, стакло, пластика). Директива уводи концепт продужене одговорности произвођача, који се примењује и на остале директиве из ове области и директно је везан за економски сектор. Такође, директива уводи концепт животног циклуса у систем управљања отпадом и крај отпада (*end-of-waste status*). Наглашено је да су планови управљања отпадом, систем дозвола, инспекцијски надзор, систем санкција као и контрола спровођења и извештавање кључни за имплементацију. У погледу новина у ЕУ законодавству у овој области, ЕК је

⁴ Пун назив прописа дат је у Агенди (прилог 2)

наведено да је предвиђено је увођење нових, амбициозних таргета за 2020. и 2030. годину, и то у погледу управљања комуналним отпадом, депоновања, рециклаже појединих материјала (пластика, стакло) и начина прорачуна испуњености таргета, минимизирање отпада пореклом од хране. Дата је препорука да РС, као кандидат, инвестира у најјефтиније технологије које ће обезбедити најбоље ефекте (нпр. примарну сепарацију отпада, потпуно сакупљање отпада) и обезбеђивање финансијски одрживих система управљања. Када су скупе технологије за третман отпада у питању (инсинерација), истакнуто је да треба бити врло рестриктиван, и да улагање у спалионице није препоручљиво, односно, да треба спровести процену економских оправданости и усклађеност са циљевима директиве. Такође је дата препорука за улагање у одвојено сакупљање, успостављање система инфраструктуре сакупљања, према врстама отпада. Иако је тенденција да се смање инвестиције у изградњу депоније, овај тип инфраструктуре није могуће потпуно искључити, нити је препорука да се потпуно искључи.

У погледу Уредбе о прекограничном кретању отпада, истакнуто је да се опсег ове уредбе односи на превоз унутар ЕУ, извоз из и у треће земље. Уредба дефинише поступке који се морају следити приликом прекограничног кретања отпада, укључујући и нотификацију (земља која га прима мора бити упозната са врстом отпада која се прима), транспорта отпада унутар самих држава, и трећих земаља. Истакнуто је да је један од великих проблема у погледу имплементације ове уредбе питање инспекције, посебно у погледу извоза отпада у земље трећег света и контроле превоза и извоза отпада, и да је потребно да се успостави ефикасни инспекцијски систем. Такође, Уредба захтева јасна правила у погледу нотификација, преузимања правила, размену информација и сл. Истакнут значај банкарске гаранције, илегалног превоза. С обзиром да је у имплементације ове уредбе идентификовала проблема постојања различитих тумачења значаја и начина вршења контроле спровођења ове уредбе и тумачења контроле кретања отпада, истакнуто је да је једно од решења коришћења *help desk-a*, појачавање сарадње међу чланицама, нпр. путем ИМПЕЛ мреже, и обезбеђивање програма обуке. У погледу новина легислативе, ЕК је информисана да је усвојен предлог уредбе.

У погледу Директиве о амбалажи и амбалажном отпаду, истакнуто је да је, у складу са принципом хијерархије у управљању отпадом депоновање последња опција. Истакнуто је да је мониторинг и стандардизовано извештавање обавеза према директиви. Као важни циљеви Директиве истакнути су: превенција стварања амбалажног отпада, смањење амбалажног отпада по тежини, смањење садржине опасних супстанци у амбалажи, побољшање карактеристике саме амбалаже (у смислу да буде што подобнија за рециклирање, усаглашавање стандарда за амбалажу). Истакнута је садржина Плана за амбалажни отпад (повећати степен тј. циљеве рециклаже, поновне употребе, смањити одлагање). Проширена одговорност произвођача (произвођач је одговоран за производ до краја његовог постојања) је присутна и у овој директиви. У погледу новина у ЕУ законодавству, ЕК је указала на то да постоји текућа ревизија свих старих директива које се односе на све врсте отпада

(*ex-post* evaluacija). У јулу 2014, усвојен је предлог модификације циљева у директиви о отпаду, депонијама и амбалажи који је упућен Парламенту. Очекује се усвајање нове директиве (пластичне кесе) ове или следеће године. Такође, иако Директива не обавезује чланице на припрему планова и програма, државе су развиле ту праксу, и спровођење је разноврсно, у наредном периоду, радиће се на иницијативи да се постојећа пракса уједначи, у виду формирања водича. Санкција за непостизање циљева и недостављање извештаја је плаћање пенала, док кршење законодавства – може довести до покретања судског поступка.

У погледу Директиве о депонијама, истакнуто је да су разлози за покретање процедуре против држава: постојање несанитарних депонија (које не би смеле да постоје), постојање директиве које не задовољавају услове из директиве и ако имају дозволи (по директиви, рок је 8 година за усклађивање постојећих депонија). Као важна питања истакнути су: систем дозвола за депоније, финансијска гаранције, трошкови одржавања и санације, услови за прихватање отпада на депонију посебно за индустријски отпад, као и чињеница да од 2006 забрана одлагање важи и за исечене гуме док је раније забрана важила за целе гуме. Напоменули су да државе са преко 80% депонија на својој територији имале могућност да искористе додатних 4 године за прилагођавање у имплементацији ове директиве. Као тенденције Директиве истакнуте су - смањење броја депонија и повећање процента рециклаже.

У погледу Директиве о отпадном муљу, представљени су захтеви и обухват Директиве- Директива о отпадном муљу се тиче само третмана муља и коришћења у привреди, али да се муљ се може третирати на друге начине. Наглашено је да се последњих 15 година разматра ревизија ове директиве. ЕУ прописи која су се односила на минерална ђубрива и вештачка ђубрива се ревидирају, и ЕК ће настојати да повеже ове иницијативе.

У погледу Директиве о батеријама, наглашено је да је циљ директиве да се максимално обезбеди одвојено сакупљање батерија, како би се избегло депоновање истих на комуналне депоније. Обавезе чланица је да образују сакупљачке шеме, како би се прикупљале батерије. Принцип продужене одговорности произвођача се примењује и на ову Директиву- произвођач је одговоран за одлагање батерија (уколико не постоји систем одлагања, није потрошач финансијски одговоран, већ произвођач). Циљ Директиве је до да се до 2016 обезбеди прикупљање 50% батерија. У погледу забрањених супстанци, највећи проблем је решавање питања коришћења живе у кружним малим батеријама (рок за елиминацију је годину дана, односно 2015.) и најављено је да ће бити лимитиран. Аутомобилска индустрија користи олово, и за сада нема планова за укључивање олова, али ће можда бити искључено. Истакнуто је да ће наредне године чланице доставити извештаје, и да ће се кроз извештај који ће ЕК усвојити 2016, проценити утицај имплементације ове директиве, посебно на тржиште. Наглашено је да је крај прелазног периода за живу истиче за годину дана и да ће морати да се обустави коришћење живе у дугмастим батеријама. Код кадмијума постоји изузеће у погледу коришћења у неким преносивим батеријама.

У погледу Директиве о рударском отпаду, наглашена је веза између ове директиве и Директиве о индустријским емисијама (ИЕД), који се односи на примену најбољих пракси (БАТ) и система дозвола за отпад. Надлежни органи морају да ревидирају дозволе периодично, док оператори морају да ревидирају технике. Такође, објекти који подлежу овој Директиви, захтевају поседовање интегрисане дозволе. Нема правне забране да се за исти објекат примене све (EIA, IPPC , дозволе по основу Члан 6 директиве о стаништима (NATURA 2000). Обједињавање поступака обезбеђује конзистентност, и ЕК подржава обједињавање процедура.

У погледу Директиве о отпадним возилима, наглашено је да је већина држава приликом транспозиција проширила деловање на сва возила која се могу претворити у старо гвожђе. Одговорност произвођача односи се на дизајн, пројектовање (елиминисање и максимално избегавање опасних супстанци, у складу са Анексом II); захтев је да се праве возила која су у максималној мери рециклабилна, користе се RRR материјали. Такође, произвођач је финансијски одговоран, и власницима отпадних возила може бити наплаћено одлагање само у јасно дефинисаним случајевима Чланице треба да обезбеде доступност места за прикупљање отпадних возила. Крајњи корисник треба да добије уверење о уништавању кола. Све чланице морају да имају систем дерегистровања (евидентирања уништавања возила).

У погледу ROHs Директиве, истакнуто је да привредни субјекти морају да поштују обавезу ограничавања коришћења одређених супстанци у електричној опреми (дефинисано у директиви). Циљ директиве је да се смањи употреба одређених супстанци и обезбеде јединствени услови за цело тржиште. Наглашено је да је нова ROHS директива извршила повезивање са REACH Директивом, и забрана супстанци се врши на начин да то буде кохерентно. Од референтних докумената, ЕК је поменула да су за имплементацију важни ROHs II FAQ и Стандард објављен у OJ Novembar 23. 2012 (EN 50581), намењени да олакшају примену Директиве произвођачима.

У погледу Директиве о електричном отпаду, представљени су таргети (4 кг по домаћинству годишње до 2015; до 2016. чланице треба да обезбеде 45% у односу на нови генерисани отпад, и до 2019 65% новог или 85% укупног генерисаног ЕЕ отпада). Истакнуто је да је принцип продужене одговорности произвођача примењен и у овој Директиви. Комисија је покренула још једну иницијативу, како би се формат регистра, који постоји у директиви, био разрађен и биће хармонизован до нашег чланства. Истакнута је важност успостављања ефикасног надзора, посебно у погледу прекограничног кретања отпада. Као важна питања истакнути су: раздвајање, прерада, борба против незаконитог извоза WEEE. Циљ директиве је да олакша регистрацију производа произвођачима. Као новина Директиве наведен је институт овлашћеног представника –продавци на даљину.

Услед техничких проблема унутар ЕК, није одржана презентација за РСВ-РВТ Директиву.

ЦИВИЛНА ЗАШТИТА

Улога ЕУ у области цивилне заштите је да подржи државе чланице у међусобној сарадњи. Систем сарадње је на добровољној основи, отворен је за све државе неvezано од чланства у ЕУ. Тренутно Механизам цивилне заштите има 31 члан. Република Србија је добродошла да постане чланица. Процес приступања у Механизам је врло једноставан, Републици Србији - Министарству унутрашњих послова је упућено позивно писмо у јуну месецу о.г., надамо се да ће и Србија ускоро постати чланица Механизма.

Надлежности цивилне заштите дефинисане су Уговором о функционисању ЕУ, дефинисана је улога ЕУ да континуирано подржава међусобну сарадњу између држава чланица. Правни оквир за Механизам цивилне заштите усвојен је крајем прошле године и биће имплементиран кроз нове одлуке које су у процесу припреме.

Центар за координисано давање информација (ERCC) у ванредним ситуацијама је са седиштем у Бриселу. Овај центар је у непресталној комуникацији са свим државама чланицама, у току поплава у мају месецу о.г. био је у сталној комуникацији са Министарством унутрашњих послова РС. Како би нека држава могла да постане члан SECIS потребно је одређено улагање државе, како финансијско тако и оперативно (Министарства унутрашњих послова).

Механизам цивилне заштите поред природних катастрофа обухвата и здравствене, катастрофе и катастрофе у животној средини (акциденте).

ЕК тренутно ради на изради алата за рано упозорење и праћење ванредних ситуације. Представница ЕК је препоручила да се и Република Србија повеже са овим ситемом и свим алатима. Све информације на глобалном нову иду кроз Центар за ванредне ситуације.

Заједнички систем за хитну комуникацију и информацију (SECIS) у неким случајевима добро функционише, док код нових држава чланица информациони систем није заживео. Како би се постигла пуна комуникација државе би требало да уложе додатне напоре (финансијке и друге) за коришћење овог система.

Програм обуке: има пуно курсева обуке, у оквиру овог програма стручњаци се обучавају да учествују у операцијама међународних капацитета. Такође, ту су и тренинзи-симулације (у кратком року ће бити одрађена симулација вежбе у Републици Србији).

Припремљеност за реаговање на катастрофе садржи најважније модуле а то су: модул цивилне заштите, програми обуке, вежбе, подршка земље домаћина, модул размене експерата. Ови модули постоје јер је немогуће стандардизовати цивилну заштиту. Они такође постоје због размене информације између држава чланица. Модули су необавезујући, када Република Србија одлучи да успостави модуле морају бити

обезбеђена финансијска средства. Постоје одређени финансијска средства за државе које желе да установе модул. Када усвојите модул онда можете учествовати у операцијама у ванредним ситуацијама.

У паневропске вежбе Република Србија може да се укључи.

Командно симулациона вежба ускоро ће се одржати у РС.

Превенција цивилне заштите садржи 5 елемената: процена ризика, инвестирање у превенцију ризика, осигурање за случај катастрофа, побољшавање базе знања и смернице за минималне стандарде за превенцију катастрофа. Процена ризика је најважнији елемент, државе чланице су дужне да достављају ЕК извештаје (до 2015). Државе имају обавезу да на трогодишњем нивоу обнављају извештаје. Ово је нова смерница и јако је важна процена капацитета управљања ризиком. Ово ће бити обавеза и за нове државе чланице. Ове смернице су још у процесу израде и биће доступне почетком 2015 године.

Захтеви за чланство у Механизам: отвореност, сигурност и партнерство. То значи да је потребно именовати особу која ће бити стално доступна и неопходно је да говори енглески језик. У земљама чланицама позив је 112 и преко тог броја се добија особа која је контакт за државу чланицу. У случају неке непогоде (катастрофе) у Србији Србија би била дужна да обавести Центар за обавештавање. Како је стање у Републици Србији видеће се кроз центар у Нишу по извођењу симулационе вежбе, какви су капацитети за процену ризика као и процена капацитета за процену ризика. Такође, за приступање важан је и финансијски удео и надам се да неће бити проблем приликом приступања.

3.2. ПИТАЊА И ОДГОВОРИ – СЕКТОР УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

ПИТАЊЕ: У вези са Оквирном директивом о отпаду, да ли плански документи могу да буду саставни део стратегије?

ОДГОВОР: Теоријски, планови могу бити саставни део Стратегије. Међутим, планови су више технички документи, са конкретним подацима, тако да је логичније да буду одвојени документи.

ПИТАЊЕ: У вези са Оквирном директивом о отпаду, питање у вези са моделима брокера и дилера? (видети унапред достављена питања)

ОДГОВОР: ЕК нема одговор, али ће повезати представнике РС са релевантним институцијама.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о амбалажи и амбалажном отпаду - Која врста процеса се може сматрати рециклирањем дрвне амбалаже?

- Прерада (када се од једног добија више) да ли се може сматрати рециклирањем?
- Млевење дрвне амбалаже и након тога производња пелета за грејање, да ли се може сматрати рециклирањем или обновљивом енергијом?
- Неки други пример релевантног процеса који се може сматрати рециклажом дрвног амбалажног отпада?

ОДГОВОР: Током претходних година, ЕК добила је низ питања на сличну тему. Прво питање је да ли је тај амбалажа отпада или не. Одговор зависи од тога шта је намера поседника- да ли се нешто третира као отпад или не, дали има употребну вредност, с обзиром да само отпад може да се рециклира. *Repairing* се не може сматрати рециклажом. У предлогу нове директиве, *recovery* и *recycle* таргети су јединствени. Реч је о намери поновног коришћења, када постоји намера за поновно коришћење, то не спада у отпад и нема рециклаже. Питање је да ли се поправљена амбалажа користи за рециклирање. Што се тиче питања да ли млевена пиљевина која се поново користи представља рециклирање, реферисано је на дефиницију која говори о сврси отпада. Сто се тиче млевења амбалажног отпада, то се може сматрати рециклирањем, а при том је реферисано на дефиницију која говори о дефинисању рециклирања као поновне обраде у изворне сврхе или друге, укључујући органско рециклирање, а не обраду у смислу енергетског коришћења. С тог аспекта брикети јесу обновљиви извори енергије, али брикети који се продају не спадају у обновљиве изворе енергије, то је рециклирање. Када се спаљује дрвени отпад то се наводи као извор енергије.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о депонијама, у погледу захтева члана чл. 5 (2) Директиве, да ли би одређивање 2008. године као референтне, могло да представља проблем за постизање циљева за смањење количина биоразградивог отпада који се одлаже на депоније?

ОДГОВОР: ЕК нема податке о Србији, и не могу се коментарисати. Најбоље је користити најбоље расположиве податке, ако су то подаци из 2008, онда је у реду користити податке из 2008.

ПИТАЊЕ: Који је најбољи систем финансирања сектора у области управљања отпадом?

ОДГОВОР: ЕК јепрепоручила да се погледају искуства држава чланица, посебно земаља у окружењу.

ПИТАЊЕ: Који је најбољи временски оквир да се изврши повратак на првобитно стање постојећих сметлишта, односно колико година је било потребно државама чланицама да реше овај проблем?

ОДГОВОР: Према студијама, за прелаз са 70 на 20% потребно је око 12 година, али у неким чланицама се то још није постигло. Уколико постоји добар план, стопа пада је око 5% на годишњем нивоу.

ПИТАЊЕ: Који је оптималан проценат државног буџета који је потребно алоцирати за имплементацију директива у сектору управљања отпадом, као и у осталим секторима животне средине?

ОДГОВОР: Загађивачи, тј. оператери и грађани треба да финансирају систем управљања отпадом, кроз принцип загађивач плаћа, да се кроз прикупљене таксе и накнаде покривају трошкови, тако да је циљ да се 0% државног буџета троши на ова питања. Оно што је потребно да се финансира из буџета државе је надзор и контрола спровођења. Приликом успостављања система, треба имати у виду постојеће системе финансирања и доступне начине помоћи.

ПИТАЊЕ: Област управљања отпадом, као и читав сектор животне средине, због неопходних инвестиционих улагања, мора да има велику финансијску подршку. Да ли постоји модел или систем финансирања који би сте препоручили?

ОДГОВОР: ЕК има искуства у сарадњи са разним типовима фондова. Дат је пример Пољске- средства пребацивана из богатијих сектора у сиромашнији, али свака држава развија систем који сматра оптималним и треба погледати искуства других држава чланица. Држава такође мора да приоритизује коришћење ИПА пројеката.

ПИТАЊЕ: С обзиром на то да је циљ смањење количине отпада који се депонује и самим тим смањење улагања у депоније, да ли би било прихватљиво да се аплицира са инфраструктурним пројектима који би били базирани на интегралном приступу , укључили све активности неопходне за смањење количине отпада, али који би, ипак, укључили и депоније?

ОДГОВОР: Финансијски инструмент је доступан, анализа се ради од случаја до случаја, на држави је да процени у складу са политикама ЕУ. У овом моменту се не могу дати ти детаљи . Напоменуто је да се води рачуна да уколико се не прати политика ЕУ у овој области, то ће отежати достизање пуне имплементације и поред евентуалних транзиционих периода.

ПИТАЊЕ: У погледу РСВ-РВТ Директиве- Да ли можете да дате информацију о временском оквиру које су чланице имале за имплементацију Директиве?

ОДГОВОР: Време имплементације зависи од ситуације у земљи, финансијских средстава, ефикасности надлежних инспекцијских и других органа. ЕК је обично давала око 10 година за постизање циљева, међутим, у случају Србије, фактичка ситуација је олакшана, пошто се ПЦБ се смањује од 1985 године, и све мање опреме је у оптицају. Међутим, ситуација се процењује од земље до земље. Зависно од пресека

стања, односно, података садржаних на листама опреме (пописи) које садрже ову материју, процениће се стање и потребан временски период за елиминацију ПЦБ у РС.

ПИТАЊЕ: Да ли дефиниција јаловине одређена Директивом обухвата и јаловину која се може квалификовати као техногени минерални ресурси који представља део минералних ресурса насталих у процесу експлоатације, припреме и прераде примарних минералних сировина, као и секундарних концентрација, а налазе се у рудничким и флотацијским одлагалиштима, пепелиштима, депонијама металуршке шљаке и другим депонијама?

ОДГОВОР: У смислу одредби директиве рударским отпадом се сматра отпад који је настао као последица вршења експлоатације минералних сировина, тако да се директива примењује до поступка прераде минералних сировина, односно директива се не односи на процес прераде и на отпад који је настао као последица металуршког процеса.

ПИТАЊЕ: У случају када се ради о носиоцу експлоатације који има статус корисника у складу са овом директивом и који има одлагалиште отпада на одобреном експлоатационом пољу, да ли се у складу са Директивом може сматрати да план управљања има карактер инвестиционе и техничке документације за извођење рударских радова, односно да ли план управљања треба да посебан докумант или може бити саставни део друге рударске инвестиционе – техничке документације / као што је рударски пројекат ?

ОДГОВОР: Сваки објекат задужен за управљање рударским отпадом отпадом, без обзира да ли се налази на одобреном експлоатационом пољу или не, мора имати одобрен посебан план управљања отпадом као технички самосталан документ, односно посебну дозволу за управљање рударским отпадом издату у складу са директивом.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о рударском отпаду- У погледу процедура које се односе на учешће јавности (нпр. када се изда дозвола за рударске активности, јавност је обавештена, пошто је то услов за издавање дозволе)- Да ли је тако дефинисана процедура довољна?

ОДГОВОР: Учешће јавности је регулисано националним прописима. Међутим, треба имати у виду да постоји обавеза преиспитивања дозволе и консултовања јавности и током процеса издавања дозвола за управљање рударским отпадом, односно прописима који одређују поступак издавања дозвола за управљање рударским отпадом треба одредити начин обавештавања јавности.

ПИТАЊЕ: Да ли постоји обавеза да постојећи носиоци одобрења за експлоатацију ускладе своје пословање, односно одобрену техничку документацију на основу које се врши експлоатација и управља рударским отпадом, уподобе са одредбама Директиве о рударском отпаду ?

ОДГОВОР: ЕК је информисала да РС није чланица, и да директива није обавезујућа у том смислу. Међутим, у погледу примене директиве, и примене националних прописа, треба у пропису везаном за рударски отпад дефинисати и потребне рокове за транзиционе периоде, односно одредити временски рок у којем носиоци одобрења за експлоатацију минералних сировина, требају ускладити своје активности са одредбама директиве.

ПИТАЊЕ: Да ли постоје примери како су државе чланице одредиле посебне услове који ближе одређују идентитет корисника дозволе за одлагалиште отпада ?

ОДГОВОР: ЕК је препоручила да се погледају искуства држава чланица, посебно земаља у окружењу.

ПИТАЊЕ: Како се одређује носилац финансијске гаранције за случај решавања питања отпада са напуштених одлагалишта отпада, односно ко сноси финансијску одговорност у том случају у вези вероватног еколошког утицаја одлагалишта отпада ?

ОДГОВОР: ЕК је указала да је то питање о којем одлучује сама држава чланица.

ПИТАЊЕ: Које су то остале правне тековине, односно тзв. меко право (soft law), у првом реду релевантне пресуде Суда правде Европске уније, као искуство држава чланица које је од значаја за усклађивање прописа Републике Србије са наведеном Директивом ?

Одговор: ЕК је упутила на званични сајт Европске уније.

ПИТАЊЕ: У вези са чланом 2.2 Директиве о отпадним возилима, молимо за препоруку у погледу укључивања других врста моторних возила у оквир Плана за управљање отпадним возилима?

ОДГОВОР: Државе чланице су слободне да прошире и прошириле су примену ове директиве на сва половна возила и постројења која служе рециклажи.

ПИТАЊЕ: У вези са чланом 10.3 Директиве о отпадним возилима- будући да овај члан намеће обавезу споразума између органа власти и економских агената, да ли можете да објасните да ли је потребно потписивање споразума за функционисање система?

ОДГОВОР: Привредни субјекти морају да преузму финансирање осим у два Директивом дефинисана случаја (возило без мотора и прљаво возило), када власник мора да плати казну. Дакле, привредни субјекти морају да обезбеде финансирање.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о отпадним возилима- затражена информација о искуствима нових чланица ЕУ у погледу спречавања илегалног третмана компоненти отпадних возила.

ОДГОВОР: Овај проблем није везан само за имплементацију у новим чланицама, и питање је покретано на ЕП и одборима. Комисија је обезбедила успостављање смерница за третман ових врста возила (половна и отпадна) које се налазе на сајту Комисије, и треба их користити. Треба спречити прекогранични транспорт возила која су отписана. Мора да се обезбеди јака међуинституционална сарадња и инспекцијски надзор.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

ПИТАЊЕ: Да ли се зна када ће изаћи приручник за националну процену ризика?

ОДГОВОР: Водич постоји већ сад, из 2010. ЕК не предвиђа израду новог документа. Он представља максимум уједначавања пракси земаља, и Генерални директорат за хуманитарну помоћ и цивилну заштиту није могао да иде даље од тога. У току је припрема водича за процене капацитета управљања ризиком који ће бити спреман почетком следеће године, и биће дискутован у Риму на састанку генералних директора служби за ванредне ситуације крајем септембра.

ПИТАЊЕ: Питање у вези са одлуком 1313/2013 ЕК од 17. децембра 2013, о националној процени капацитета за управљање ризиком ?

ОДГОВОР: Што се тиче процене ризика већ постоје смернице, које се односе на процене ризика и мале процене ризика (и овде неће бити скоријих измена). То је резултат сарадње свих држава чланица. У току је развијање смерница за процену капацитета за управљање ризиком које ће бити спремне крајем ове или почетком следеће године и о томе ће бити речи на предстојећем састанку у Риму.

ПИТАЊЕ: Обзиром да Србија има релативно мали број ватрогасаца-спасиоца који су први одговор државе на катастрофу, да ли постоји неке препоруке за капацитете и техничку опремљеност у земљама ЕУ?

ОДГОВОР: НЕ, остављено је да се свака држава чланица сама опреми и буде спремна на одговор на катастрофе.

ПИТАЊЕ: Да ли постоји процедура за пријаву чланства у Механизам и колико траје?

ОДГОВОР: Потребан је меморандум о намерама, ГД за хуманитарну помоћ и цивилну заштиту је позвао Републику Србију да се укључи у механизам. Писмо је послао у јуну ове године, надамо се да ће нам Министар ускоро одговорити. Приликом приступања овом механизму нема преговора (то је стандардни-приступни документ) само се потпише Меморандум о сарадњи, који даље Србија транспонује у националне прописе. Процедура може да траје неколико месеци.

ПИТАЊЕ: Да ли је уговор административни или о међународној сарадњи –

ОДГОВОР: То је споразум између ГД за хуманитарну помоћ и цивилну заштиту и Министарства унутрашњих послова о њему нема преговора

ПИТАЊЕ: Зашто је цивилна заштита у животној средини?

ОДГОВОР: Пре је цивилна заштита била у генералном директорату за животну средину и блиска је питањима из животне средине, нпр. поплаве.

СЕКТОР КВАЛИТЕТ ВОДА

4.1. САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕК У СЕКТОРУ КВАЛИТЕТ ВОДА

У оквиру састанка који је био посвећен Сектору квалитета вода, представљени су следећи ЕУ прописи⁵:

У погледу **Оквирне Директиве о водама** наглашен је значај припреме свих потребних стратешких и планских докумената (израда планова за управљање речним сливовима са програмом мера), мониторинга и успостављање система такси и тарифа за воду и објашњени су циклуси за имплементацију Директиве (2015; 2021 и 2027). Потребно је одредити границе између речних сливова, и обезбедити интегрисано управљање водама на речним сливовима. Планови управљања водама треба да садрже мере али и рокове који одражавају стање ресурса. Све државе чланице су до сада углавном усвојиле Планове за управљање речним сливовима. Истакнуто да је успостављање процеса мониторинга статуса вода треба да буде апсолутни приоритет и да се мере предузимају што ближе извору. Посебно су наглашени циљеви директиве – спречавање погоршања утврђеног основног стања, постизање доброг статуса утврђеним роковима, забрану уношења приоритетних и смањење уноса осталих опасних супстанци као и значење дефиниција доброг хемијског и еколошког статуса. Наведени су могући изузеци односно чланови Директиве за које се могу тражити изузеће од пуне примене на основу јасних аргумената (чланови 4.4., 4.5, 4.6, 4.7) из разлога што је главни циљ да се достигне квалитетно пуна имплементација и да је у ту сврху ефикаснији систем постепеног достизања. Такође су истакнути и примери добре и лоше праксе у државама чланицама у односу на имплементацију директиве, као и највећи изазови у вези са имплементацијом наведене директиве (извори загађења који долазе из атмосфере, канализациона мрежа, структура речних корита, висок садржај азота, загађење живом, промена станишта и отежан живот рибље популације). Предложен документ са смерницама - *WFD CIS Guidance documents*.

У погледу **Директиве о квалитету подземних вода**, наглашена је веза са Оквирном Директивом о водама - циљ је имплементација циљева из члана 4 оквирне директиве о

⁵ Пун назив прописа дат је у Агенди (прилог 2)

водама. Истакнут је значај члана 5 Директиве (дефинисање враћање тренда уназад), који мора бити укључен у планове управљања сливовима. Дати Линкови за Документ са смерницама о методологији за преокрет тренда. Такође истакнуто као значајно историјско загађивање - додатна оцена тренда за тачкасте изворе загађивања ради спречавања даљег ширења загађења из тих извора. Као посебно веза, истакнут члан 6 Директиве – мере за спречавање и смањење загађивања (Анекс VIII WFD). У погледу изузетака, потребно је успоставити инвентар изузетака. Методологије је потребно успоставити на нивоу речног слива. Такође, истакнуто је да је мониторинг најважнији захтев Директиве, и да је препорука мобилизација IPA средстава за успостављање мониторинга. Такође је истакнута могућност изузећа од пуне имплементације директиве након приступања.

У погледу Директиве о третману комуналних отпадних вода, наглашено је да је реч о финансијски захтевној Директиви. Као задаци директиве наведени су: идентификовање урбаних агломерација, процена количина отпадних вода које настају, системе за прикупљање – технологију за пречишћавање утврђује сама држава. Државе чланице одлучују о организацији самог система пречишћавања. Истакнута важност дефинисања урбаних агломерација и осетљиве области, затим важност извештавања о имплементацији, и мониторинг који се ради нивоу сваког постројења за прераду отпадних вода. Имплементација директиве је фазна и захтева велика и дугорочна улагања, у првој фази у систем сакупљања, затим секундарни третман, и на крају у осетљивим зонама терцијарни. Као један од најважнијих циљева директиве истакнуто је смањење фосфора и азота. Тенденције о имплементацији на ЕУ нивоу су позитивне-старе чланице су напредније у имплементацији, али нове чланице имају проблеме, међутим, на располагању имају ЕУ кохезиони фонд. Истакнуто је да ће за наш процес приступања важити флексибилан приступ и да су сви рокови ове Директиве предмет преговора.

У погледу Директиве о стандардима квалитета воде, наглашена је потреба успостављања ефикасног мониторинга и јасног система извештавања, као и употреба комбинованог приступа, односно комбинације контроле емисије и стандарда квалитета животне средине, у спровођењу директиве и усаглашавању са чланом 10. Оквирне директиве о водама. Разјашњено је да се, у смислу одговарања на захтеве Директиве, не мора пратити паралелно и EQS за воду у случајевима када се прати EQS за биоту ради утврђивања просечних годишњих концентрација и хемијског статуса водног тела. Међутим, када се сумња да постоји потенцијално акутно загађење опасним супстанцама мора се укључити њихово праћење у води (поред биоте) и поредити са максимално дозвољеним концентрацијама за супстанце из члана 3.3. Наглашено је да прва листа за праћење (тзв. „watch list”) неће бити формирана у септембру ове године како је планирано, тако да се померају и рокови за праћење ових супстанци (осим у случају три супстанце које су већ наведене у Директиви 2013/39/E3) у складу са одредбама Директиве везаним за ову обавезу Комисије. Такође је наглашено да поред обавезних супстанци са листе дате Директивом, могуће је да свака земља идентификује одређене додатне супстанце као приоритетне за своје потребе и за одређени речни слив

– стандарди на националном нивоу , и да да EQC вредности, узимајући у обзир супстанце које обухвата листа дата у Анексу VIII Оквирне Директиве о водама. Уколико се покаже значајним и за друге земље, Комисија ће такве супстанце разматрати као потенцијалне кандидате за укључивање у ревидовану листу опасних супстанци у првом наредном циклусу. Најављена је ревизија члана 16 тачке 8. Оквирне Директиве о водама, у погледу стандарда и методологије одређивања приоритетних супстанци, односно ревизије листе која се врши барем сваких шест година, у чему је позвана и Република Србија да учествује. Ревизија ће бити припремљена до 2017.

У погледу Директиве о квалитету воде за пиће, објашњено је да је циљ ове директиве је да се заштити здравље корисника воде за пиће на тај начин што је прописана микробиолошка и хемијска исправност воде за пиће, место, начин и учесталост узорковања, а у анексима директиве дате су табеле са максимално дозвољеним вредностима микробиолошких и хемијских параметара. Наглашено је да су дерогације, односно, одлагања била присутна у неким случајевима (материјали у цевима), и давана на 3 године, међутим ЕК не препоручује да се иде ка томе. Истакнуто је да у току је процес јавних консултација на тему могуће ревизије Директиве, и можда ће се изаћи са предлогом за нову Директиву.

У погледу Директиве о квалитету воде за купање, објашњено је да је, према Директиви, потребно достићи довољан ниво и позитиван тренд квалитета воде за купање до 2015. Државе чланице су у обавези да дефинишу зоне за купање и чланице морају да обезбеде мониторинг. Прати се вода на којој се очекује велики број купача и или загађења. Техничка мерења, број узорака, начини мерења дефинисани су у Директиви.

У погледу Директиве о маринској стратегији, и обавезе РС, објашњено је да се на РС, будући да је Дунавска земља, односе чланови Директиве 6.2 и 7.1 (одређивање надлежних власти у домену сарадње у спровођењу ове Директиве) које дефинишу обавезе и за земље које немају излаз на море. **Регионална сарадња је у случају ове директиве** још израженија него код речних сливова. Србија , као узводна земља, има значаја за Црноморски слив и Егејски слив.

У погледу Нитратне Директиве, наглашена је обавеза успостављања мониторинга свих водних ресурса, што је основни услов за имплементацију Директива. Од држава чланица се захтева разрада мапа зона рањивих територија, и то за целу територију (није неопходно да цела територија буде рањива територија; али због тржишних принципа мора да буде јединствени приступ). Директива одређује циљеве, али не и временске рокове у којима је потребно постићи циљеве (добар статус треба да буде постигнут до временског рока, који је дефинисан Оквирном директивом). Наглашено је да је Нитратна директива кључни елемент у унутрашњем усаглашавању и блиско је везана са заједничком пољопривредном праксом (нпр. субвенције). Такође, имплементација директиве укључује и повезивање пољопривредне мере које се тичу животне средине, у склопу политике руралног развоја.

Такође, истакнуто је да је мониторинг предуслов неопходан за испуњавање најважнијих захтева Директива из области вода, и да је препорука коришћење ИРА средстава за успостављање мониторинга вода.

У погледу Директиве о поплавама објашњени су основни елементи директиве, укључујући основне принципе, начела и повезаност са другим Директивама пре свега са Оквирном директивом о водама. Основни приступ је заснована на управљању речним сливом, односно на потребан координисан рад на дужини слива целе реке када постоји опасност од поплава. Истакнута је и важност укључивања јавности у вези са питањима превенције од поплава. Директива је цикличног типа, постоје три основна циклуса. Свака фаза темељи се на резултатима претходне. У оквиру првог циклуса највећи део активности односи се на постојеће информације држава чланица, односно прелиминарне процене, тј. индентификацији подручја у погледу постојања опасности од поплава. Након тога приступа се изради мапа за идентификована подручја. Ризик од поплава посматра се у односу на утврђивање шта је угрожено ако дође до поплаве, ко ће бити погођен, са становишта културних добара, здравља, на који начин ће се то одразити по животну средину. У Анексима Директиве детаљно се разрађује оно што се налази у плановима. Захтеви директиве су доста флексибилни, односно препуштено је државама чланицама да саме одлуче о начину примене. Приликом заустављања изливања река, односно изградње брана потребно је узети у обзир и геоморфолошке елементе Оквирне директиве о водама односно. Управљање ризиком је битан елемент директиве. У погледу смањења ризика, првенствено се посматра ризик у односу на здравље људи, културно наслеђе, економске активности и животну средину. Основни принципи директиве односе се на дефиниције, учешће јавности и трошкове и користи. Методологија није прописана директивом. Државе чланице самостално израђују методологију, а ЕК проверава смисленост исте. Тренутно се процењује извештај држава чланица. Приликом процене највише пажње се обраћа на превенцију и принцип супсидијарности. У погледу координације активности, Европска комисија координира активности држава чланица и обезбеђује добру праксу. Постоје формиране радне групе за поплаве. Препоручен веб линк где је могуће наћи информације о одржавању састанака. Веома важно је да је јасно одређено ко је надлежан за ову Директиву, с обзиром на комплексност планова управљања поплавама. Указано је на везу са механизмом цивилне заштите, који има капацитет да реагује и током катастрофе.

4.2. ПИТАЊА И ОДГОВОРИ- СЕКТОР КВАЛИТЕТ ВОДА

ПИТАЊЕ: У погледу Оквирне Директиве о водама- Питање у вези члана 3.4 Директиве – о међународној сарадњи држава чланица- да ли мора да буде изричито транспонован или државе могу да примењују билатералне или мултилатералне уговоре који постоје?

ОДГОВОР (у неформалном разговору са представником ЕК) : За сада РС може то да користи као формулацију и примењује међународне, билатералне и мултилатералне

уговоре, али даном приступања мора да буде транспоновано и сарадња мора да буде примењена у складу са оним што је дефинисано у Директиви.

На остала постављена питања очекују се одговори ЕК накнадно .

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о третману комуналних отпадних вода- додатно појашњење у погледу ограничавања загађења од вода из кишнице (Анекс IА). Да ли ће овај захтев односи само на мешовите системе?

ОДГОВОР: Директива дефинише отпадне воде, и кишница се сматра отпадном водом. Врховни суд у Енглеској је давао одговор на ово питање - директива се бави само мешовитим третманом (када кишница иде у заједнички колектор). Ако је систем за сакупљање кишне канализације недовољан, или ако кишница може да отплови реке, онда се то укључује.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о третману комуналних отпадних вода- Члан 5.5 и 5.8 да ли је неопходно да се одвоје осетљиве територије у сагласности са Анексом II или да се цела територија прогласи осетљивом територијом у смислу Конвенције о заштити реке Дунав и Конвенције о заштити Црног мора од загађења (око 95% територији РС је у сливу реке Дунав) ?

ОДГОВОР: С обзиром да је 95% територије је у дунавском сливу, није обавезно, али би имало смисла да се цела територија прогласи осетљивом територијом, јер то има одређених предности. Може се применити члан 5. 4 који се односи на укупно смањивање азота и фосфора за целу територију, што у пракси значи да се терцијарни систем пречишћавања примењује само за највеће агломерације, што може да смањи инвестиционе и оперативне трошкове. Указано је на пример Словеније.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о третману комуналних отпадних вода (члан 8.1)- који су случајеви изузећа у смислу техничких проблема и географски дефинисане популационе групе становништва и да ли може бити прихваћен дужи период усклађивања са чланом 4. Да ли можете да пружите примере?

ОДГОВОР: Члан 8 директиве- нема примера, није много примењиван

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о третману комуналних отпадних вода (члан 14) – Да ли поред Директиве 86/278/ЕЕЗ о заштити животне средине, а посебно земљишта, при коришћењу канализационог муља у пољопривреди постоје и други прописи и документи који покривају руковање, поновну употребу и одлагање муља

ОДГОВОР: Приметан је тренд да се у канализационом муљу налазе тешки метали, хемијска једињења из фармацеутске индустрије. Од квалитета и састава зависи да ли се канализациони муљ спаљује или ставља на депоније. У погледу овог питања пожељно

је погледати Директиву о отпадном муљу. ЕК није имала примере, и препоручено је да се провери како је ово питање регулисано у окружењу.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о третману комуналних отпадних вода- Да ли постоји савет у погледу припреме планова имплементације?

ОДГОВОР: Потребно је погледати извештај за члан 17, ове године имамо нову директиву ЕК у погледу планова имплементације, и било би добро погледати извештај, који наводи шта је тражено од чланица и како они спроводе.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о третману комуналних отпадних вода- Да ли постоји савет или препорука у погледу дефинисања агломерација?

ОДГОВОР: Државе чланице саме дефинишу агломерације на основу броја становника али узимају се у обзир и индустријске као и постројења која генеришу посебно оптерећење отпадним водама.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о третману комуналних отпадних вода- додатне информације у погледу програма достизања циљева директиве. Појашњења за припрему DSIP и плана инвестиција

ОДГОВОР: Прерада отпадних вода представља скупу инвестицију. Препорука је да се смањује NP у највећим агломерацијама и се почне са имплементацијом онде где је угрожено људско здравље и у највећим ефекат пречишћавања. Кроз процес преговарања треба приказати план и програм за достизање тих циљева директиве, а ти ставови треба да буду садржани у самом Уговору о приступању

ПИТАЊЕ: У погледу о Директиве о води за пиће- Да ли може да се наведе пример воде која се користи за пиће а за коју надлежни орган тврди да квалитет те воде нема директни или индиректни утицај на здравље прикључених потрошача (члан 3. параграф 2 (а))?

ОДГОВОР: У погледу о Директиве о води за пиће- Важно је да нема директног или индиректног утицаја на здравље потрошача који користе било коју воду за пиће, па се због тога обавезно испитује 48 параметара, али државе чланице могу да испитују и друге параметре

ПИТАЊЕ: У погледу о Директиве о води за пиће - Која тачка за узорковање је репрезентативна у случају да на водоводној мрежи не постоји јасно разграничење између јавне дистрибутивне мреже и тачкег места на унутрашњем дистрибутивном систему за који није одговоран снабдевач водом за пиће (члан 6. став 1(а) и параграф 2)?

ОДГОВОР: Узорковање се увек врши на славини. Које је то место између јавног водоводног система и унутрашњег дистрибутивног система одређује надлежни орган.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о води за пиће- У случају потребе допунског мониторинга на бази принципа „од случаја до случаја“ за супстанце и микроорганизме за које нису дате параметарске вредности у Директиви члан (7. параграф 6), на који начин се одређују њихове параметарске вредности које се могу сматрати прихватљивим?

ОДГОВОР: Представник ЕУ је рекао да се узимају препоруке Светске здравствене организације, а основни приступ треба да буде да вода нема присутних микроорганизама поред микроорганизама наведених у Директиви.

ПИТАЊЕ: У погледу о Директиве о води за пиће- Кад за то постоји оправдан разлог, да ли се додатно може смањити број параметара из Анекса I део Б који се испитују на основу члана 5 Директиве при вршењу ревизионог (периодичног) мониторинга из Анекса II, поред параметара чије изузеће је већ прејудуцирано напоменама (нпр. као за одређене врсте пестицида чије се присуство у води за пиће не очекује)?

ОДГОВОР: Представник ЕУ је рекао да је принцип да се врши праћење параметара који су присутни, минимални број узорковања је четири пута годишње. У случају да се више пута не нађу као присутни треба размотрити потребу њиховог даљег праћења. Уједно, у том смислу се разматра и измена ове Директиве.

ПИТАЊЕ: У погледу о Директиве о води за пиће- Да ли постоји могућност дерогације одредбе директиве која се односи на прекорачене вредности параметара који се природно налазе у води намењеној за људску употребу?

ОДГОВОР: Постоји могућност коришћења инструмента дерогације за параметре који су карактеристични за одређено географско подручје државе.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о води за купање- Да ли је установљена метода за одређивање „великог броја купача“ на купалиштима, члан 2?

ОДГОВОР: Егзактна метода за одређивање „великог броја купача“ не постоји, већ је то одлука надлежног органа државе чланице.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о стандардима квалитета- на који начин извршити транспозицију члана 3.1а, имајући у виду да капацитети и искуство у мониторингу у РС нису на одговарајућем нивоу. Да ли је фазни приступ прихватљив? Да ли се могу узети и разматрање реалистичнији рокови за достизање стандарда квалитета за неке супстанце? Да ли је такав приступ

прихватљив када се супстанце уводе у шестогодишњим циклусима, у складу са Оквирном директивом о водама?

ОДГОВОР: Препорука је да се обезбеди опрема и мерења. Рокови се иначе мењају у зависности од динамике приступања земље, није немогуће померити их.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о подземним водама- С обзиром на капацитете и фонове, статус мониторинга подземних вода у Србији тренутно се врши на 31 од 153 подземних водних тела. На неким од супстанци које су наведене у Анексу II делу Б већ се врши мониторинг. Да ли може да се користе подаци за успостављање граничних вредности за те супстанце, а касније да се успоставе граничне вредности за остале супстанце?

ОДГОВОР: Граничне вредности барем за загађујуће супстанце дате у Прилогу II Делу Б Директиве, морамо имати утврђене приликом приступања у ЕУ. За одређивање граничних вредности потребно је успоставити адекватан мониторинг, а уколико мониторинг није успостављен, потребно је извршити рану процену ризика на основу моделовања. Представник ЕК је указао и на важност проучавања постојеће литературе.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о подземним водама- У члану 2.6 је прописано да се основни ниво мери на основу праћења програма који се примењују у члану 8 Директиве 2000/60/ЕК (WFD) што би требало да буде у сагласности са захтевима Анекса V Оквирне директиве о водама У делу 2.4 праћење хемијског статуса подземних вода, Део 2.4.2 прописује да надзорни мониторинг прописује:

Избор мониторинг локација:

Избор мерних станица би требало да буде изабран на основу:

- *Тела идентификованих као ризик на основу карактеризације у складу са Анексом II,*
- *Тела која прелазе границу земаља чланица.*

На основу овога, да ли почетне мерне вредности треба да буду повезана са сваким водним телом подземних вода које су процењене као ризик, на основу карактеризације и оних подземних водних тела који прелазе границу држава чланица?

ОДГОВОР: Мониторингом се не морају обухватити сва тела подземних вода, али је потребно припремити добро образложење зашто нека водна тела нису обухваћена мониторингом. Истакнуто је да је рани мониторинг веома битан и да га треба успоставити и да је важно пронаћи средства за то.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о подземним водама- У смислу транспозиције члана 6.3 (необавезујућа одредба) да ли је обавезно да се пренесу све тачке од а – ф и да се изузму из мерења инпути загађујућих материја у одређеним случајевима? Да ли можете да нам дате више информација о садржају инвентара о изузећима из члана 6.3.?

ОДГОВОР: На питање би требало да одговори правник из ЕК који није био присутан, а представник ЕК сматра да уколико се одлучимо да транспонујемо ову одредбу, треба да транспонујемо све тачке. На други део питања, у вези са пописом изузетака, није дат одговор. Међутим, током презентације речено је, да се преко дозвола могу дати изузеци од примене мера (тј. допустити испуштање у подземне воде), само уколико се успостави адекватан мониторинг. Држава доставља попис изузећа на захтев ЕК.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о подземним водама- Да ли члан 7 треба да буде транспонован, с обзиром да се односи на тачно временски период који је истекао, а односи се на члан 4 и 5 Директиве 80/68 ЕЕЗ који је истекао такође. Ако је одговор да, како треба да буде пренета?

ОДГОВОР: На питање би требало да одговори правник из ЕК који није био присутан, а представник ЕК сматра да члан 7 не треба да се транспонује с обзиром да је прошао временски период у ком се овај члан примењивао.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о подземним водама- На који начин се решава питање загађених подземних вода на напуштеним индустријским локацијама?

ОДГОВОР: Уколико постоји историјско загађења, загађење треба локализовати како не би утицало на остатак водног тела, утврдити од којих супстанци потиче загађење и извршити додатну процену тренда у том делу подземне воде.

ПИТАЊЕ: У погледу Нитратне Директиве – шта значи термин општи ниво заштите?

ОДГОВОР: Термин "општи ниво заштите" од загађивања се помиње у уводном делу Нитратне Директиве, не транспонује се и не уводи се прецизна дефиниција.

ПИТАЊЕ: У погледу члана 2.д Нитратне Директиве, затражено разјашњење да ли дефиниција укључује и живину?

ОДГОВОР: Обзиром да на подземне воде има притисака и од осталих врста фарми, не само сточних, да, под дефиницом "стока" подразумева се и живина.

ПИТАЊЕ : У погледу Нитратне директиве, члан 3 став 2 – који се односи на угрожене зоне, може да се дефинише за целу територију и њене делове, али пошто РС припада сливу реке Дунава, који је одређен као осетљива/рањива зона, да ли то значи да морамо прогласити цео слив реке Дунав на територији Србије као рањиву? Ако праћење и резултати показују да је слив реке Дунав на територији РС није рањива зона према критеријумима наведеним у Директиви, да ли је могуће да се размотри и усвоји рањива зона у складу са резултатима и притисцима због ревизије?

ОДГОВОР: Није обавезно. Свака земља у складу са методологијом коју усвоји одређује границе рањивих подручја.

ПИТАЊЕ: У погледу Нитратне Директиве, и објашњења захтева члан 4 став 1 а „на добровољној основи“- Како чланице ЕУ спроводи правила која су дефинисана „на добровољној основи“...? Ако нека акција/активност „на добровољној бази“ има ли нека казна за непримену? Како се ова Директива примењује када су животиње измештене од својих фарми током већине године?

ОДГОВОР: На одређеним и утврђеним рањивим подручјима "Код добре пољопривредне праксе" која се заснива на добровољној бази, постаје обавезан, а на подручју која су ван рањивих подручја, добра пољопривредна пракса је препоручљива. Пројектовање складишних простора није везано за врсту животиња, већ је пракса да се складишни капацитети рачунају према запремини. Уколико је стока ван фарме, онда се примењује прорачун који узима у обзир утицај притисака и временски период док је на фарми.

ПИТАЊЕ: У вези са Нитратном Директивом, на који начин се решава проблем загађења од Н-једињења која потичу из малих пољопривредних газдинстава који представљају дифузно загађење (појединачно не прекорачују GV од 170kg/ha и збирно прекорачују граничну вредност 170kg/ha обзиром да их је велики број на посматраној површини.

ОДГОВОР: Приступ који је усвојен од стране држава чланица. Подразумева рад на основу броја животиња и постојећих критеријума за дислоцирање. Постоје примери из других земаља који ће помоћи да се акциони планови спроведу, доступне су методологије где су дифузна загађења присутна на сличан начин, и ЕК ће бити на располагању да достави додатне информације у погледу овога колегама који развијају методологију.

4. СЕКТОР ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

5.1. САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕК:

У оквиру дела састанка посвећеног Сектору заштите природе, представљени су следећи ЕУ прописи⁶:

У погледу Директиве о зоолошким вртovima, истакнуто је да се директива односи на услове чувања животиња у зоолошким вртovima. Наглашено је да је једна од сврха зоолошких вртова едукативна и да треба да буду коришћени за истраживање, информисање јавности и подизање свести. Указано на то да невладин сектор посебно

⁶ Пун назив прописа дат је у Агенди (прилог 2)

обраћа пажњу на овај сектор, и да је ЕК упозната са жалбама не-српских НВО организација на стање зоо вртова у РС.

У погледу Директиве о птицама, истакнуто је да се реч о ревидираној верзији из 2009. године која је проширила заштиту на све птичје врсте, успостављајући генералну заштиту све живе популације свих живих врста птица, заштиту разних станишта и птица селица. Анекси II и III дефинишу изузетке (птице које подлежу лову). Идеја је да се препознају станишта од све-европског значаја. У случају ове Директиве, постоји могућност дерогације, и постоје дефинисани кораци за то. Државе чланице су искључиво одговорне за идентификацију станишта птица.

У погледу Директиве о стаништима, истакнут је значај адекватне примене оцене прихватљивости, будући да овај поступак није једноставан. Препорука ЕК је да се погледа пракса европског суда, како би се дефинисао најбољи приступ. Истакнуто је да је EMERALD мрежа, добра вежба. Такође, истакнута је важност *twinning* пројеката за апроксимацију у овој области. Представљен је механизам за идентификацију станишта (Анекс 3 Директиве)- чланице препознају станишта од значаја, затим следи научна анализа препознатих станишта од стране ЕУ, након чијег одобрења чланица има 6 година да уведе станиште у систем заштите. NATURA 2000 је примењива од момента чланства.

У погледу Уредбе о приступу генетичким ресурсима (ABS), наглашено је да је реч о новој уредби, која је ступила на снагу јуна 2014, и која представља начин имплементације Нагоја протокола, који је потписан од стране већине чланица ЕУ до сад. ABS се односи на генетске ресурсе и традиционално знање, добијено од чланица Нагоја протокола. Од институционалних захтева, чланице треба да именују надлежне органе по члану 6, који ће имати улогу у погледу резерви збирки, и провере усаглашености. Такође, чланице су обавезне да дефинишу казнене одредбе (Уредба даје само генерални приказ).

У погледу CITES Уредбе, наглашено је да је реч о правном акту који имплементира CITES конвенцију, али да у начину регулисања иде даље од саме Конвенције. Примера ради, у анексима Уредбе је наведено више врста него у Конвенцији, постоје специфични анекси који се односе на мониторинг одређених врста које нису наведене у Конвенцији, уведена је увозна дозвола. У погледу институционалних захтева за имплементацију Уредбе, истакнута је улога полицијских власти и царине, као и инспекције, координације свих служби - напоменуто да се Група за спровођење (полицијски инспектори чланица ЕУ који се баве сузбијањем трговине угроженим врстама) састаје два пута годишње. Такође, држава треба да обезбеди систем издавања дозвола.

У погледу Уредби које регулишу трговину производа од фоке, и младунаца фоке, истакнуто је да је сврха ових прописа забрана трговине производима, осим у прецизно дефинисаним случајевима (производи добијени трговином Ескимма, у случају Уредбе о младунцима фока, и три изузетка у случају Уредбе о производима од фока), за које се

везује издавање сертификата. Држава чланица има обавезу да одреди тело за проверу сертификата за трговину. Истакнуто је да државе чланице имају обавезу извештавања ЕК по основу имплементације ових Уредби.

У погледу Уредби о замки за ноге, истакнуто је да је сврха ове Уредбе потпуна забрана одређених врста замки и дефинисање метода за хумано постављање замки. Указано је на релевантне ЕУ имплементационе прописе. На међународном плану, ЕУ је потписница два међународна споразума која за циљ имају спровођење мера ове Уредбе (са Канадом и Русијом, и са САД). Потписнице у обавези да сертифицикују замке у дефинисаном временском периоду (3-5 година) и забране неадекватне замке три године након сертификације. Ови споразуми су такође директно примењиви у чланицама (не транспонују се).

У погледу ЕУ уредбе о дрвној грађи и FLEGT Уредбе, истакнуто је да је циљ ове регулативе подстицај приватног и јавног сектора елиминисати са тржишта дрво, дрвну грађу и производе који воде порекло од нелегалне сече дрвета. Незаконита сеча и казнене мере дефинисане су националним прописима чланица. Оператери из ЕУ земаља морају да имају систем свеобухватне провере (*due diligence*) приликом изношења производа на тржиште. Чланице су обавезне да дефинишу надлежна тела за спровођење уредбе, и врше мониторинг и извештавање о имплементацији Уредбе.

5.2. СЕКТОР ЗАШТИТА ПРИРОДЕ- ПИТАЊА И ОДГОВОРИ:

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о стаништима, да ли можете да додатно разјасните захтеве члана 8.1. Директиве о стаништима, везано за кофинансирање имплементације члана 6 Директиве?

ОДГОВОР: Члан 5 обезбеђује основу за ко-финансирање и односи се на приоритетну оквирну мрежу, која тражи од чланица да развију план, и кроз регионалне фондове, заједничку методологију. У овом тренутку, РС још увек не познаје мрежу, и још увек нема правног услова за припрему плана. Међутим, први корак био би јасно дефинисање планова и отпочињање интерсекторских преговора.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о стаништима, да ли можете да нам пружите примере најбоље праксе/смернице координације између процедура ЕИА, SEA и оцене прихватљивости према члану 6.3 Директиве о стаништима) у смислу ефикасности саме процедуре и захтеваних рокова као и стања вегетације у погледу процене утицаја за планове, програме и пројекте о стаништима_

ОДГОВОР: Ова два поступка су повезана. Квалитет резултата зависи од тога када се поступак врши, и некада сам једна процена није довољна па и када је реч о вегетационом периоду.

ПИТАЊЕ: У вези са Директивом о стаништима- који механизам за одржавање врста од посебне међународне важности је препоручљив док Србија не постане члан ЕУ и док не настане обавеза спровођења NATURA-е?

Препорука је идентификовати локације за NATURA-у. Рамсарска конвенција пружа могућности за то. Потребно је одредити кључне циљеве комплекса и приоритетне врсте за сваки комплекс.

ПИТАЊЕ: У вези са ABS Уредбом, на који начин се врше провере?

ОДГОВОР: Провере се врше на основу члана 9.- језик уредбе – ‘’приступ базиран на ризику’’– не проверава се сваки корисника него на основу анализе потребе за провером. Приликом провере, користе се најбоље праксе.

ПИТАЊЕ: У вези са ABS Уредбом, да ли РС треба да успостави регистре збирки?

ОДГОВОР: Регистар је добровољна алатка. Свака збирка се од стране чланица упућује ЕК која даље прослеђује чланицама на мишљење, и уколико постоји консензус на ЕУ нивоу, збирка се региструје. Према члану 5 Уредбе, када РС постане чланица ЕУ, збирке других чланица ће бити упућене РС. РС ће испитати да ли су квалификоване и у складу са правилима, и уколико јесте, даће мишљење Европској комисији, у погледу тога да ли треба или не треба да се региструју. ЕК региструје збирке, док држава према члану 5 даје оцену. До дана приступања, добро би било да се идентификују могуће збирке у РС.

ПИТАЊЕ: У вези са CITES уредбом, да ли постоје примери праксе у којима је ова област регулисана посебним законом?

ОДГОВОР: Усвајање посебног закона има смисла, с обзиром на специфичност материје, и у већини чланица постоји посебан закон који се односи на регулисање трговине угроженим врстама. Једна од предности приступа да је ова материја регулисана посебним законским текстом лежи у томе што је ова материја често подложна изменама.

ПИТАЊЕ: У вези са CITES Уредбом, да ли постоје препоруке у погледу процена потреба за административним капацитетима особља за имплементацију?

ОДГОВОР: ЕК врши надзор над имплементацијом, и сваке две године врши извештавање на основу података о броју запослених у чланицама. Постоји различита организација имплементације, али свуда је обавезно успостављен систем издавање дозвола и надзор над поштовањем прописа.

ПИТАЊЕ: У вези са CITES Уредбом, које су предности и мане посебне службе за контролу?

ОДГОВОР: Постоје различити начини за имплементацију, има земаља које имају посебну службу у царини за питања биљних и животињских врста. Нпр. у Чешкој постоји посебна инспекција за дивље животиње која може да води сложене истраге. Недостатак је то што морају да сарађују са другим службама, што је компликовано. Други модел је да постоји само једна екипа која се бави у царини нелегалним прекограничним прометом, али у том случају, надзор над трговином дивљим животињама није приоритет и то може да угрожава имплементацију.

ПИТАЊЕ: У вези са CITES Уредбом, који је модел за трајно збрињавање заплених врста?

ОДГОВОР: Нема дефинитивног модела на ЕУ нивоу. Међутим, на ЕУ нивоу постоји координиран приступ и постоји могућност да се користи азили неке друге земље, уколико дата земља нема адекватне услове и РС ће бити у могућности да користи ове механизме.

ПИТАЊЕ: У вези са Уредбом о дрвној грађи- Да ли су РС, односно, српски извозници морају да примењују *due diligence*?

ОДГОВОР: Увозници из ЕУ су у обавези да врше проверу бонитета, и тражиће у том смислу доказ о пореклу од извозника из Србије. Уредба се примењује на увознике.

ПИТАЊЕ- У вези са Уредбом о дрвној грађи- које услове треба да задовољи надлежна институција?

ОДГОВОР: То могу бити приватни сектор, или владине институције, али досадашња пракса је била да су то били субјекти приватног сектора, који морају да испуне одређене захтеве.

У погледу надлежних власти, то су контролна тела и друге надлежне институције.

ПИТАЊЕ: У вези са Уредбом о дрвној грађи- Какво је искуство чланица у погледу имплементације- да ли ову област треба да имплементира институција која припада сектору шумарства или сектору дрвне индустрије?

ОДГОВОР: Слична дилема постоји у неколико чланица. Свака чланица одлучује на који начин ће формирати институционални оквир. Постоје разна решења, негде постоји више надлежних институција. Уредба покрива оба аспекта, увоз и извоз. Међутим, важно је надлежна институција блиско сарађује са царином.

ПИТАЊЕ: У вези са Уредбом о дрвној грађи- Која ЕУ чланица је најнапреднија у погледу имплементације? Који су најбољи примери праксе?

ОДГОВОР: Постоје земље које предњаче, првенствено из разлога што увоз у ЕУ долази из неколико земаља (УК, Белгија, Холандија и сл.). Листа контакт особа за спровођење ове Уредбе је доступна, и послаће нам линк ка томе, како би могло да ступе у контакт са њима.

ПИТАЊЕ: У вези са Уредбом о дрвној грађи- У погледу организација за мониторинг- колико мониторинг организација може да буде? Ко плаћа мониторинг организације?

Нема ограничења у погледу броја мониторинг организација. Мониторинг организације углавном плаћају компаније које користе њихове услуге.

ПИТАЊЕ: У вези са Уредбом о дрвној грађи- да ли постоје доступни примери праксе чланица у погледу система санкција?

Чланице су обавезне да ове године поднесу извештаје, и ЕК извештај ће бити доступан следеће године.

ПИТАЊЕ: У вези са Уредбом о дрвној грађи- Када за Србију ступа обавеза извештавања?

ОДГОВОР: Обавеза извештавања важи од момента чланства.

ПИТАЊЕ: У погледу Уредбе о дрвној грађи- Да ли РС мора да потпише добровољни партнерски споразум?

ОДГОВОР: Овај споразум ће након ступања у чланство важити и за РС.

ПИТАЊЕ: У погледу FLEGT-а-када треба да покренемо систем лиценцирања?

ОДГОВОР: Чланице морају да обезбеде надлежне органе за лиценцирање, и из досадашње праксе, углавном је то царина. РС није обавезна да има систем лиценцирања у овом тренутку, али би требало имати јасну ситуацију до дана приступања у погледу институционалних механизма за примену лиценцирања.

6. СЕКТОР КОНТРОЛА ИНДУСТРИЈСКОГ ЗАГАЂЕЊА

6.1. САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕК У СЕКТОРУ КОНТРОЛА ИНДУСТРИЈСКОГ ЗАГАЂЕЊА

Током дела састанка који је био посвећен сектору Индустијског загађења и управљања ризиком су следећи ЕУ прописи⁷:

У погледу директиве о индустријским емисијама, истакнуто је да Директива 2010/75/ЕУ у себи обједињује 7 директива (IPPC директиву, LCP директиву, директиву о испарљивим органским растварачима, директиву о инсинерацији отпада и три директиве о отпаду из производње титаниум-диоксида). Основни циљ је повећање степена заштите животне средине и смањење загађења услед испуштања загађујућих материја у ваздух, воду и тло као и смањење произведеног отпада и буке. Сва постројења морају да добију дозволу за рад, осим у случају постројења која користе лако испарљиве органске раствараче где је потребно само регистравање без добијања дозволе. Надлежни орган мора да дефинише максималне вредности испуштања загађујућих материја, које су одређени у документу ВАТ, који даје најбоље доступне технике за смањење загађења, а стандарди су развијени кроз сарадњу ЕК са свим осталим државама чланицама. Основа директиве је ВАТ-АЕЛ, који морају да користе сва постројења јер обезбеђује најбољи ниво заштите уз позитивне економске ефекте

⁷ Пун назив прописа дат је у Агенди (прилог 2)

узимајући у обзир животну средину. У презентацији је детаљно приказан процес израде и усвајања БАТ документ (Комисија преко бироа у Севиљи (**EIPPCB**) треба да одреди БАТ (ЕК позива НГО, индустрију и државе чланице, да прикупе информације и припреме нацрт BREF)). По новој директиви BREF документа садрже БАТ закључке који постају обавезујући. Граничне вредности се мењају, постоји могућност дерогације од ових граничних вредности, када је немогуће да их се привредни субјект придржава, али се о разлогу за изузеће мора обавестити ЕК. Од 2006 год. усвојено је 35 BREF документа који су доступни јавности, а ревизија се ради на 8 год. Поглавље II директиве се тиче свих постројења која подлежу издавању IPPC дозволе, а постоје и секторске одредбе за LCP и VOC, и у том смислу постоји додатна обавеза достизања прецизиране минималне граничне вредности. Када се говори о великим ложиштима (Поглавље III), граничне вредности сустрожије. Од 1. јан 2013 нова постројења морају да се усагласе са граничним вредностима из BREF-а из 2006, а од 1. јануара 2016. то важи и за постојећа постројења. Важно појашњење: када се испусни гасови више ЛЦП постројења испуштају кроз заједнички димњак, топлотна снага у односу на коју се одређују граничне вредности емисије, утврђује се сабирањем топлотних снага свих постројења која су везана на тај димњак. У случају да додатна ложишта имају мање од 15 MWh, њихова топлотна снага се не додаје на топлотну снагу основног постројења. У директиви постоје одређени флексибилни механизми (за сва ложишта постоје изузеци од стриктно одређених вредности – нпр. Национални транзициони план, са пописом великих ложишта за која се врши дерогација до 2020, када морају да примене граничне вредности. До тада се примењује LCP директива. Транзициони периоди се разматрају за појединачна ложишта. Постоје општи услови за ложишта за која постоје привремена одступања. На основу старе директиве LCP, постројења се морају придржавати ранијих дозвољених вредности чак и постројења за које је дозвољено одступање. Члан 22 директиве прописује да постројење које производи или користи опасне материје које могу утицати на земљиште или воде, мора урадити почетно мерење, затиму току активности (на 5 или 10 година) и по завршетку активности у циљу евидентирања евентуалног загађења и потребе за ремедијацијом. Када се не изврши почетно мерење оператер се може приморати да земљиште и подземне воде буду враћени у природно стање (као да никада није ни било постројења ту). Инспекција: Обавезан План еколошке инспекције, годишњи или трогодишњи, а уколико се грађани пожале на емисије у том случају надлежне власти имају обавезу додатне инспекције, што се узима у обзир приликом ревизије или издавања дозволе. Извештај мора бити доступан јавности 4 месеца након обављеног инспекцијског прегледа. У погледу приступа информацијама (чл. 24), јавност мора да буде укључена како у поступку пре издавања дозволе тако и у поступку издавања дозволе. Ступање на снагу 2011, до 2014. се очекује потпуна транспозиција за сва постојећа постројења.

У погледу **Директиве о контроли опасности од великих удеса који укључују опасне материје** већина одредби обухваћених директивом SEVESO 2 важи до јуна 2015 и биће замењена директивом SEVESO 3. Основни циљ SEVESO 2 је спречавање великих удеса, ограничавање последица по човека и животну средину, управљање у

случају катастрофа и обавештавање јавности (укључивање оператера и служби цивилне заштите). Превенција великих удеса подразумева усвајање и спровођење политике спречавања великих удеса и система управљања безбедношћу, израду извештаја о безбедности, спровођење инспекције и смањење последица у случају великог удеса (интерни и екстерни планови). Комплекси вишег реда морају да имају интерне планове заштите од удеса који су тестирани и ревидирају се једном у 3 године. Екстерне планове израђују државни органи који узимају у обзир ширу слику -не само комплексе већ приступне путеве, околину итд. Истакнут је значај учешћа јавности у имплементацији Директиве. SEVESO 3 задржава основне принципе, али је ажурирана листа у складу са новом класификацијом хемикалија, усвојеном у ширем оквиру УН. Све именоване супстанце у Делу II су *lex specialis*- граничне количине имају примат над осталим, јер се свака супстанца може класификовати и према Делу I, те би на пример, доње граничне вредности за нафтне производе, који спадају у категорију опасно по животну средину биле већ од 100 и 200 тона. Интерна метода класификације мора да се прилагоди међународној класификацији, према REACH и CLP. Нова Директива даје већи значај информисању и учешћу јавности код изградње нових објеката, прописаним обавезама инспекција и санкцијама. **Члан 4. SEVESO 3 директиве дефинише изузетке од важења** (држава чланица може директно да се обрати ЕК да SEVESO III не треба да се примењује за неку супстанцу уз образложење, након чега ЕК даје мишљење, и доставља предлог Парламенту на усвајање). SEVESO 3 не предвиђа издавање дозволе, постројења која потпадају под ову директиву треба да извисте о почетку својих активности, али се дозвола од њих не захтева. Истакнуто је да надлежни органи буду свесни свих могућих дејстава 'домино ефеката', што значи да је потребно да имају план реаговања у случају удеса, да постоји укључивање цивилне заштите, што се тиче инспекције, предвиђене су нерутинске инспекције по упућеној жалби за неко постројење, као и да период између две узастопне инспекцијске контроле не треба да буде дужи од 3 године за комплексе нижег реда (проверава се утицај, поштовање одредби и може доћи до најстрожије забране рада и затварања комплекса). Када је реч о просторном планирању, потребно је да се јавност укључи у израду просторних планова, **Нова Директива** повећава права јавности. У случају удеса - информације су доступне онлине. Мора да постоји и међународно информисање у случају удеса са прекограничним ефектима. Оператери су обавезни да пруже довољно информација о свему (на захтев јавности доставља им се инвентар опасних супстанци, нарочито уколико постоји прекогранични утицај). Одредба о поверљивости информација такође постоји, ако власт или ЕК поседују поверљиве податке, може се одбити приступ истим у посебним случајевима, али власти су у обавези да информишу оне који могу бити погођени.

У погледу VOC PETROL Директиве, објашњен је контекст Директиве о парама бензина- испарљиве компоненте бензина у течном стању, циљеви и значај директиве и финансијске користи од имплементације ове Директиве. Такође, представљени модели и примери (техничка решења).

Уредба 1102/2008 о забрани извоза елементарне живе, одређених живиних једињења и смеша и безбедно одлагање елементарне живе

Уредба прописује забрану извоза елементарне живе из Европске уније, као и безбедно управљање отпадом од живе, а све у циљу смањења присуства живе у друштву, с обзиром да је жива загађивач светских размера. У складу са уредбом, забрањен је извоз елементарне живе, руде цинабарит, жива (I) хлорида, жива (II) оксида и смеша елементарне живе са другим супстанцама, укључујући легуре живе које садрже најмање 95% живе. Забрана се не примењује на извоз једињења за потребе истраживања и развоја, у сврху лечења или анализе.

У погледу Еко знака европска шема еко ознака, којом руководи ЕК са надлежним телима држава чланица и примењује се на 34 категорија производа. Односе се на робе и услуге изнете на европско трзисте. Не обухватају медицинске и ветеринарске производе ни опасне супстанце. Критеријуми за Еко знак успостављењи су Одлукама ЕК и њихов циљ је да осигурају да бар 10- 20 % производа на трзисту треба да их испуне. Европска Еко ознака је једина ЕУ ознака 1. типа еко ознака и пружа могућност привреди да користи ознаку за европско и глобално тржисте пружајући потрошачима поверење у квалитет одређеног производа. Учешће је добровољно и заснива се на животном циклусу производа који се примењује у Европи (носи га више од 37000 производа и услуга). Такође је приказан законски оквир који чине Уредбе 66/2010; Уредба 782/2013, Одлука 2010/709 и Одлука која успоставља еколошке критеријуме за постизање екознака ЕУ за категорије производа. У презентацији су истакнути најбитнији чланови директиве: члан 4, који дефинисе надлежно тело, члан 9 који прописује услов и корисцење екознака ЕУ, члан 10 у коме је обрађен надзор над трзистем и контрола коришћења екознака ЕУ, члан 11 којим се дефинису шеме екознака у државама чланицама, члан 12 који се односи на промоцију Екознака, члан 14 којим је регулисано известивање и члан 17 који се односи на санкције.

EMAS Систем управљања заштитом животне средине и провере, уређена је Уредбом 1221/2009 и представља алат који помаже организацијама за идентификовање, управљање и побољшање њихових еколошких елемента. EMAS се примењује на добровољној бази. Главне одредбе EMAS уредбе су: члан 11, који прописује да државе чланице морају да успоставе надлежно тело које је одговорно за спровођење EMAS шеме, и које успоставља процедуре за регистрацију, и води регистар организација које су се квалификовале за EMAS, члан 28. који предвидја успостављање Акредитационог тела, члан 32 којим се каже да земље чланице су дужне да омогуће приступ информацијама, да помогну организацијама да се упознају са законским предусловина за регистрацију, да идентификује надзорне органе, члан 33 који прописује обавезу земаља чланица да популарису EMAS мере. Државе чланице треба да промовишу EMAS алатке, и да подстичу партнерски рад организација. Неопходно је охрабрити учешће малих организација и омогућити приступ информацијама и фондовима, а чланарине теба да буду разумне. Такође потребно је охрабривати приступ корак по корак, у циљу избећи непотребне трошкове за учеснике. Покренут процес ревизије процедуре на основу Уредбе (упитник послат заједници

EMAS, а коначан извештај планиран до краја године, паралелно са REFIT процедуром, како би се утврдило да ли су постојећи инструменти примерени .

6.2. ПИТАЊА И ОДГОВОРИ- СЕКТОР КОНТРОЛА ИНДУСТРИЈСКОГ ЗАГАЂЕЊА

ПИТАЊЕ: У погледу IED- Да ли се постојеће интегрисане дозволе у земљама чланицама ревидирају у складу са IED директивом и да ли постоји рок да се то заврси?

Одговор: По новој директиви, ревизија није неопходна само због IED већ се постојеће IPPC дозволе ревидују по њиховом истеку или у случају великих промена у раду, кад је иначе потребна ревизија дозволе и тад се усклађују са IED..

ПИТАЊЕ: У погледу IED- Који је рок предвиђен за издавање интегрисаних дозвола у државама чланицама?

ОДГОВОР:

За нове активности из IED, које нису биле обухваћене IPPC директивом, рок за издавање дозволе у ЕУ је јул 2015,

ПИТАЊЕ: У погледу IED (VOC)- Имајући у виду да тренутно не постоји правни основ за увођење регистрације VOC инсталација, да ли је могуће док се тај правни основ не успостави да надлежно Министарство води инвентар односно листу инсталација које имају активности које користе VOC на основу обавештења које шаљу оператери?

ОДГОВОР: ЕК нема ниста против тога ако РС тако одговара.

ПИТАЊЕ: У погледу IED - У складу са чланом 55.3 IED директиве која прописује да надлежно тело треба да одржи листу постројења за спаљивање отпада са номиналним капацитетом који је мањи од 2 тоне по сату и који мора бити доступан јавности, молим вас објасните следеће: Да ли пре објављивања листе спецификованих постројења надлежно тело треба да покрене процедуре лиценцирања у циљу ограничавања услова пословања постројења?

ОДГОВОР: Прво се изда дозвола, па надлежни орган уради попис тих постројења, потребно је да јавност буде обавештена, да се уради процедура лиценцирања и извештавање.

ПИТАЊЕ: У погледу SEVESO Директиве- Која би била прва дозвола дата оператеру приликом израде новог постројења? Да ли је то Севесо дозвола издата као план за ново постројење (План заштите од удеса или Извештај о безбедности) и на ком нивоу, локацијске или грађевинске дозволе? Када не постоји дозвола у првој фази (фази

утврђивања локације – пре издавања локацијске дозволе) какав извештај везан за ново постројење односно колико детаљан у овој фази треба бити доступан јавности? Исто питање је и за поступак који претходи издавању грађевинске дозволе?

ОДГОВОР: Информације о опасностима и ризицима, без обзира на врсту документа, плана или Известаја кроз који ће се приказати морају да буду доступне јавности на време, чак и уколико постоји у нацрту, јер ће то јавности указати на опасности или ризике. По директиви не постоји обавеза кад, нити постоји обавеза издавања дозволе, све је на институцији односно чланицама којима је дата могућност да самостално организују систем у складу са својим законодавним системом. Директива у том погледу није прецизна и постоји простор за интерпретацију. Информисање јавности мора да буде интегрисано и у јавне консултације током издавања грађевинске дозволе.

ПИТАЊЕ: У погледу SEVESO Директиве -Ако постројење има једног власника и vise корисника да ли су сви они оператери или само власник?

ОДГОВОР: Директива дефинише оператера као особу која контролише, а ако има vise корисника, они се сви сматрају за оператере, односно Директива не познаје могућност корисника у смислу одговорности, свако ко управља постројењем је оператер и одговоран је за исто.

ПИТАЊЕ: У погледу SEVESO Директиве- Да ли је боље дати мишљење (необавезујући правни акт) или одлуку (обавезујући правни акт) на SEVESO документ? Тренутно, за постројења нижег реда, локални ниво издаје дозволе а министарство даје мишљење.

ОДГОВОР: Директива не прописује дозволе, тако да су искуства различита. Издавање дозвола је једна од опција, али је то остављено државама чланицама И надлежним институцијама да одлуче.

ПИТАЊЕ: У погледу питања које се тичало обавезе извештавања према VOC PETROL директиви

ОДГОВОР: Обавезе извештавања постоје у фази један Директиве о прикупљању бензинских пара, међутим, иако постоји обавеза, ЕК никада није прецизирала услове које је потребно испунити приликом ове врсте извештавања. Пошто постоји проблем у механизму извештавања и нема конкретних услова који се морају испунити, могуће је да ће ЕК ревидирати овај аспект Директиве.

ПИТАЊЕ: (Уредба 1102/2008): Да ли се забрана извоза елементарне живе односи за потребе производње у стоматологији, нарочито ако су у питању јединична паковања која у себи садрже капсулу са малом количином елементарне живе?

ОДГОВОР: Представник Комисије објаснио је да се забана извоза елементарне живе не примењује за употребу у стоматологији. Додао је да су у току поступци који ће конкретније уредити ову област.

ПИТАЊЕ: У погледу Уредбе о екознака- Да ли се обавезе из Уредбе сматрају испуњене односно имплементирани ако можемо да организацијама у Србији издамо национални Екознак, да би показали да њихови производи мање штете животној средини него други производи на тржишту?

ОДГОВОР: Уредба обавезује земље чланице да дефинишу надлежно тело. Само постојање националног еко знака, не значи усклађеност са ЕУ екознаком. Организација мора да аплицира за ЕУ екознак а држава да имењује надлежно тело. Дат водич најбољих пракси.

ПИТАЊЕ: У погледу EMAS Уредбе, да ли се имплементацијом може сматрати у Србији укључе у EMAS кроз EMAS GLOBAL И EMAS механизам из треће земље.

ОДГОВОР: Није довољно позвати се на глобални EMAS, организације изван ЕУ може бити регистрована, али тек кад постане чланица, ако има надлежно тело, тело надлежно за лиценце и тело у Одбору за регистрацију.

ПИТАЊЕ: У погледу EMAS Уредбе, да ли организација из Србије може да се уврсти у EMAS путем глобалног EMASa (нпр: да ли једна од организација из Србије може путем надлежног органа у Немачкој да се укључи у EMAS?

ОДГОВОР: Могуће је.

7. СЕКТОР ХЕМИКАЛИЈЕ

7.1. САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕК У СЕКТОРУ ХЕМИКАЛИЈЕ

Током дела састанка посвећеном Сектору хемикалија, обрађени су основни захтеви следећих ЕУ прописа⁸:

У погледу Уредбе о регистрацији, евалуацији, ауторизацији и ограничењима у коришћењу и стављању у промет хемикалија представљен је основни концепт управљања хемикалијама. У складу са REACH Уредбом привредни субјекти који производе, користе или увозе опасне хемикалије сnose одговорност за процену опасности и потенцијалне ризике које одређени начини коришћења могу представљати по здравље људи и животну средину. Привредни субјекти преузимају трошкове прибављања прописаних података о супстанцама, надлежни органи земаља чланица

⁸ Пун назив прописа дат је у Агенди (прилог 2)

спроводе одредбе Уредбе на националном нивоу, обезбеђују ефикасан и ефективан инспекцијски надзор и учество у раду тела ЕК и Европске агенције за хемикалије (ЕСНА) која координира и спроводи централизоване поступке. Овом уредбом је чланом 121. посебно истакнута неопходност обезбеђивања стручно оспособљених административних капацитета потребних за спровођење ове уредбе и учешће у раду тела ЕК и ЕСНА .

У погледу Уредбе о биоцидним производима, представљени су основни принципи нове Уредбе која је у ЕУ почела да се примењује у ЕУ 1.9.2013. године, као и процедуре које она утврђује и које се односе на одобравање активних супстанци, ауторизацију (одобравање) биоцидних производа, односно стављање у промет третираних производа. Поред тога, истакнути су најважнији задаци које земље чланице имају у складу са овом уредбом. Посебно је наглашено да су у складу са чланом 81. Уредбе земље чланице обавезне да именују надлежни орган за спровођење уредбе, као и да обезбеде довољан број квалификованог и стручно оспособљеног кадра који ће успешно и ефикасно извршавати обавезе утврђене овом уредбом.

У погледу Директиве о азбесту, истакнуто је да је азбест класификован као опасна супстанца на основу CLP Уредбе, класификован као опасан отпад према релевантном законодавству у управљању отпадом. Такође, релевантна је веза са REACH-ом, који забрањује производњу, коришћење и стављање у промет азбестних влакана и производа који садрже азбест. Истакнуто је да је у току REFIT и могуће је да ће директива бити укинута у наредном периоду, с обзиром да је по REACH-у и другим прописима из ове области употреба азбеста већ забрањена. Постоје 2 дерогације у REACH-у за коришћење азбеста. Приликом имплементације ове директиве, морају се узети у обзир захтеви Директиве о депонијама и IED.

У погледу Директиве о експериментима над животињама, представљени су основни захтеви Директиве, као и други релевантни ЕУ прописи и документи у овој области. Објашњене су нове дефиниције уведене овом Директивом, представљени ЗР принципи, врсте животиња, које се могу користити у огледима, начини лишавања живота животиња, класификација огледа, поновно коришћење животиње у огледима, начин ауторизације корисника, снабдевача, одгајивача, начин издавања дозволе за обављање огледа, процена пројеката, ретропективна анализа. Истакнуто је да је неопходно повећање транспарентности у циљу утврђивања неправилности у раној фази, анализи ризика, базираној на инспекцијској контроли једном годишње и то једне трећине корисничких објеката, свих објеката у којима се држе и користе нечовеколики примати, и на ненајављеној контроли у одговарајућем проценту.

У погледу Уредбе о извозу и увозу опасних хемикалија, истакнута је веза са Ротердамском конвенцијом. ЕК сарађује са надлежним органима држава чланица приликом имплементације - нотификацију за РИК супстанце прослеђује ЕСНА-и и доставља извештај Секретаријату Конвенције. У погледу извоза, извозник доставља нотификацију органу државе чланице, држава чланица ЕСНА-и, а ЕСНА држави увоза.

Потребно је да на националном нивоу постоје успостављене јаке административне структуре, које ће вршити обраду нотификација о увозу и извозу. Такође, адекватна имплементација ове директиве подразумева пуно укључивање царине и инспекције.

ЕК сарађује са надлежним органима (DNA) држава чланица приликом имплементације, сарађује са ЕСНА-ом и доставља PIC нотификације, као и извештај Секретаријату Конвенције. У погледу извоза, извозник доставља нотификацију надлежном органу државе чланице, држава чланица ЕСНА-и, а ЕСНА надлежном органу земље у коју се извози. Потребно је на националном нивоу успоставити јаке административне капацитете, у циљу спровођења одредби уредбе.. Такође, адекватна имплементација ове директиве подразумева пуну сарадњу надлежног органа са цариним и инспекцијом.

У погледу Уредбе о класификацији, обележавању и паковању хемикалија (CLP), наглашено је да

су овом уредбом у ЕУ преузети критеријуми за класификацију и елементи обележавања установљени Глобално хармонизованим системом класификације и обележавања хемикалија који је развио подкомитет УН (УН ГХС). Уредба је ступила на снагу 2009. године; примена је већ обавезујућа за супстанце, а датум за обавезујућу примену на смеше је 1. јун 2015. године. Прелазни периоди су установљени како би се омогућио период прилагођавања за индустрију. Осим на индустријске хемикалије, услови из ове уредбе примењују се на биоцидне производе и средства за заштиту биља. Уредбом су јасно утврђене обавезе произвођача, даљих корисника и дистрибутера хемикалија. Произвођачи и увозници супстанци који стављају у промет супстанце које испуњавају критеријуме за класификацију као опасне као чисте супстанце или садржане у смеси изнад одговарајућих граничних концентрација и/или који стављају у промет супстанце које подлежу регистрацији у складу са REACH Уредбом дужни су да доставе пријаву ЕСНА и одговарајуће податке ради уноса у Инвентар класификације и обележавања. Државе чланице су дужне да успоставе национални хелп-деск, да именују орган надлежан за подношење предлога за хармонизовану класификацију и обележавања, као и да именују тело, Центар за контролу тровања, као надлежно за пријем информација о смешама које су битне за хитно здравствено збрињавање. Представници надлежних органа за ову уредбу се састају према програму Састанака надлежних органа за REACH и CLP (CARACAL).

Презентација за ПОПС Директиву није извршена, услед техничких проблема са стране ЕК.

7.2. ПИТАЊА И ОДГОВОРИ- СЕКТОР ХЕМИКАЛИЈЕ

ПИТАЊЕ: У вези са чланом 29. тачка 3) који се односи на оперативност SIEF и имајући у виду да се оперативност SIEF завршава 1. јуна 2014., молимо вас за тумачење како ће ова одреба утицати на привредне субјекте у земљама које ће након поменутог датума постати чланице ЕУ.

ОДГОВОР: Представник Комисије објаснио је да су и они схватили да ова одредба може правити проблем и самим чланицама ЕУ када су у питању нове супстанце. Додао је да су свесни да ће питање датума опертивности SIEF бити тема преговора, јер ће највероватније морати да се овај датум промени за земље које ће постати чланице ЕУ.

ПИТАЊЕ: Молимо да нам дате појашњење одредби члана 121. који се односи на обавезу земље чланице да стави на располагање одговарајуће ресурсе надлежном органу за спровођење ове уредбе како би се све прописане обавезе могле спровести правремено и ефикасно.

ОДГОВОР: Представник Комисије објаснио је да ове одредбе треба да помогну надлежним органима да обезбеде потребне ресурсе за спровођење ове уредбе. Земља чланица ће морати да обезбеди ресурсе на националном нивоу. Додао је да ЕК неће посебно захтевати доказивање усаглашености са овим одредбама на националном нивоу.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о експериментима над животињама - да ли надлежни орган може пренети задатак евалуације пројекта, наведен у члану 38 Директиве, као и ретроспективну анализу пројекта, наведену у члану 39 Директиве на неко друго професионално тело, састављено од научника, експерата и лица са дугогодишњим искуством у раду са огледним животињама?

ОДГОВОР: Да, надлежни орган може да пренесе надлежност, у складу са чланом 59, односно са чланом 39, када је у питању ретроспективна анализа пројеката.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о експериментима над животињама- Како је најбоље организовати и поједноставити администрацију, а опет бити темељан и тачан у процедури издавања одобрења за пројекте, који ће трајати више година, а чије обављање укључује велики број људи?

ОДГОВОР: Процедуре издавања одобрења обављања огледа су јасно прописане у Директиви. Поред тога, Директива прописује поједностављене процедуре издавања одобрења пројеката, у складу са чланом 59, односно 40 Директиве.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о експериментима над животињама- који је најбољи систем контроле, односно појаснити права и одговорности ветеринарских инспектора, ветеринара, одговорног за добробит огледних животиња у институцијама, као и тела за добробит животиња и националног комитета за заштиту животиња, које се користе у огледне и друге научне сврхе?

ОДГОВОР: Што се тиче система контроле и права и дужности тела одговорних за добробит животиња, као и националних комитета, ове јесени ће се направити водич за државе чланице, који би требало да буде доступан на сајту и може нам користити.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о експериментима над животињама- Ко врши акредитацију обука о добробити огледних животиња и ко обавља обуке?

ОДГОВОР: То је у домену одговорности надлежног органа. На нивоу Европске уније је основана посебна комисија за акредитацију ових обука. Свакако је то у надлежности органа, који се бави добробитом животиња.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о експериментима над животињама - Да ли се обавеза слања информација Европској комисији о примени Директиве од 10. новембра 2018.г. и то посебно информација наведених у члановима 10(1), 26, 28, 34,38,39,43 и 46 односи и на Републику Србију?

ОДГОВОР: Не, ова обавеза важи само за државе чланице, а за Републику Србију ступа на снагу даном приступања Европској унији. Мада је истакнута важност прикупљања података, као и то да би било добро да Комисији достављамо податке на добровољној бази.

ПИТАЊЕ: У погледу Директиве о експериментима над животињама-Да ли се обавеза прикупљања информација о коришћењу животиња у процедурама и њихово јавно објављивање на годишњем нивоу, укључујући и актуелну категорију огледа односи и на Републику Србију пре приступања ЕУ?

ОДГОВОР: Не, ова обавеза важи само за државе чланице, а за Републику Србију ступа на снагу даном приступања Европској унији.

ПИТАЊЕ: У погледу Уредбе о биоцидним производима С обзиром да рокови за достављање техничког досије ради спровођења поступка одобравања (ауторизације) биоцидног производа на националном нивоу доспевају, да ли се Републици Србији може омогућити приступ Регистру биоцидних производа (R4BP)?

ОДГОВОР: Објашњено је да приступ R4BP није могућ јер Србија није земља чланица ЕУ и да ће размотрити са Европском агенцијом за хемикалије (ЕСНА) да ли је то од суштинске важности за РС и да ли постоје утемељене основе да се тражи приступ R4BP. Наглашено је да је приступ R4BP ограничен само на државе чланице, али је исказана спремност да се ова могућност размотри.

ПИТАЊЕ: У погледу Уредбе о биоцидним производима- Уколико се Републици Србији не омогући приступ R4BP, да ли нам можете дати савет да ли да надлежни орган у Србији настави са спровођењем транзиционог поступка на основу ког се биоцидни производи стављају у промет?

ОДГОВОР: Објашњено је да је тешко да будемо део комплексног механизма који се примењује на управљање биоцидним производима у ЕУ док нисмо пуноправни члан. Приступ R4BP технички можда не би био могућ, али је још једанпут исказана спремност да се ова могућност размотри са ЕСНА. У вези са спровођењем процедура које су прописане нашим законом објашњено је да и поред тога што су наше процедуре сличне, не могу бити препознате од стране ЕУ до приступања. Истакнуто је да се ова питања морају решавати у сарадњи са DG Enlargement. Такође, изнето је да РС може на добровољној основи да призна одлуке надлежних органа ЕУ и да су они спремни да нас што више подрже да се укључимо у процес.

ПИТАЊЕ: У погледу Уредбе о биоцидним производима- Да ли Република Србија може да добије прелазни период за пуну примену члана 95, став 2. ВРР имајући у виду да рок утврђен овим чланом истиче 1.9.2015. године?

ОДГОВОР: Сугерисано је да о овом питању треба разговарати са DG Enlargement. Представник DG Enlargement објаснила је да су транзициони периоди предмет процеса преговора и да је потребно да се током вођења преговора наведу разлози и образложи зашто су прелазни периоди неопходни.

ПИТАЊЕ: У погледу CLP Уредбе, затражена је додатна информација о најновијем развоју у вези са могућношћу да се хармонизују информације које према члану 45. Уредбе даљи корисници супстанци и увозници смеша који исте стављају у промет достављају Центру за контролу тровања, као и у вези са успостављањем јединственог формата за електронско подношење података.

ОДГОВОР: На ово питање представник Комисије дао је одговор у самој презентацији где је навео да је препозната важност хармонизације у вези са захтевом за информацијом прописаним у члану 45. Уредбе. Након презентације, експерт је додао информацију да су у току два пројекта, један са циљем дефинисања сета података које треба доставити Центру за контролу тровања и други са циљем успостављања оптималног решења односно формата за достављање података. Такође, представник ЕК, Директората за животну средину, додао је да је ово питање веома важно и за саму ЕУ, да му приступају са доста пажње, да су у питању велики пројекти и да ће се о овој теми и даље разговарати на састанцима надлежних органа (CARACAL састанци), те да ћемо даљи развој по овом питању најлакше пратити путем CARACAL састанака.

ПИТАЊЕ: У погледу Уредбе о извозу и увозу - опасних хемикалија затражено је тумачење члана 14. тачка 7. који се односи на службене (званичне) изворе земље у коју се извози а који могу да потврде да је предметна хемикалија дозвољена, регистрована, одобрена или да је та хемикалија у последњих 5 година коришћења или увезена у земљу у коју се извози.

ОДГОВОР:

Представник Комисије објаснио је да су службени извори у ствари правни акти у виду одобрења за стављање у промет (нпр. средства за заштиту биља, биоцидни производи), подаци са царине у смислу дозвола за увоз које се у неким земљама још увек примењују и остала правна документа којима привредни субјект доказује да је предметну хемикалију стављао у промет у земљи у коју се хемикалија извози.

8. СЕКТОР ЗАШТИТА ОД БУКЕ

8.1. САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕК У СЕКТОРУ ЗАШТИТА ОД БУКЕ

У делу састанка који се односио на област заштите од буке, објашњени су захтеви Директиве о заштити од буке (2002/49/ЕК). Истакнуто је да директива захтева израду стратешких карата буке, припрему акционих планова у петогодишњим циклусима и информисање јавности. Директива се бави дугорочним утицајима буке, и настоји да обезбеди управљање и планирање питањима буке кроз израду стратешких карата буке и акционих планова, односно да информише и укључи јавност у планирање и одлучивање у овој области. Директива не прописује граничне вредности нити обавезне акције, већ препушта да се то дефинише на националном нивоу, уз обавезу извештавања Комисије. Наглашено је да је за израду стратешких карата буке неопходан интерактивни приступ са јединицама локалне самоуправе, али на држави је да одлучи ком нивоу ће поверити израду стратешких карата буке. Као један од финансијски најзахтевнијих делова имплементације директиве наведено је - прикупљање података од надлежних органа. Наглашено је да су технички детаљи о имплементацији, смернице, инструкције ЕК и нова методологија доступни, односно дефинисани су прецизни кораци и могу се наћи *on line*. Механизам за извештавање је развијен у оквиру ЕЕА и EIONET-а, у том смислу, државе кандидати су позвани на повезивање са ЕК и ЕЕА, у циљу прибављања најбољих пракса, које могу омогућити прецизне детаљне информације о системима који се успостављају. Такође, наглашено је да је у току иницијатива за ревидирањем постојеће директиве, како би се учинила ефикаснијом (REFIT). У току је ревизија методологије израчунавања. Предложено је да се извештавање и израду карата смање намање вредности индикатора буке са 55 dB на 40 dB (на предлог Светске здравствене организације). На основу прикупљених података, процениће се потреба за изменом/допуном директиве почетком 2016. г. Текст амандмана, иако није званичан, је потребно узети у обзир приликом транспоновања и планирања имплементације. Нова методологија (CNOSSOS) као и *on line* водич „*Report net*“, доступна је јавности.

Представник ЕК дао је, у виду препоруке за имплементацију, узимајући у обзир приказ проблема са којима су се у досадашњој пракси суочавале нове државе чланице, следеће:

- План треба да постоји бар три године пре достављања података ЕК,
- Потребно је укључити локалну администрацију у процес прикупљања података, израде карата и израде акционих планова у смислу интерактивног приступа,
- Прикупити податке и израдити карте и акционе планове

- Користити *онлине* смернице CNOSSOS, *report-net* и курсеве EPA-е.

8.2. ПИТАЊА И ОДГОВОРИ- СЕКТОР ЗАШТИТА ОД БУКЕ

ПИТАЊЕ: (обједињена питања 1 и 2) Уколико планирамо измене рокова дефинисаних у Закону о заштити од буке у животној средини, да ли је адекватан приступ обезбедити израду стратешких карата буке до јуна 2017, када транспонујемо члан 7.1. Директиве? Односно, до јула 2018. године акционе планове? На овај начин, израда стратешких каратае буке биле би у складу са роковима дефинисаним у директиви и уклопили би се у захтев Директиве у оквиру петогодишњих циклуса.

ОДГОВОР: Дата је препорука да се треба придржавати рокова у Директиви, уколико је то могуће. Замисао Директиве је управо да се подаци могу поредити, тако да је добро да се рокови поклапају.

ПИТАЊЕ: Да ли постоји доступна методологија дефинисаних критеријума, у погледу тога како надлежни органи морају да дефинишу карте буке.

ОДГОВОР: Не постоје смернице како то радити, али ће накнадно бити прослеђен линк ка информацијама о најбољим праксама.

ПИТАЊЕ: Да ли постоје препоруке око тога који модел је ефикаснији, у смислу финансирања, на основу тога шта су земље чланице примениле?

ОДГОВОР: Модел финансирања зависи од одлуке саме државе. Постоје разлози за и против - нпр. централизовани систем је лакше контролисати, мање кошта и лакше се постиже достизање рокова, али за децентрализовани постоји олакшано прикупљање података и организовање јавних расправа, можда флексибилнији систем финансирања јер што се проблем решава ближе грађанима и извору – лакше га је решити. У смислу финансирања, нпр. Израда карата из више делова, вероватно ће коштати више, али квалитет резултата ће бити бољи, такође, лакше је локално организовати јавне расправе и доносити одлуке.. Држава мора да тежи да изврши правну обавезу (ефикасност у успостављању система извештавања, што ће касније олакшати испуњавање обавезе извештавања ка Комисији).

ПИТАЊЕ: Да ли је потребно променити референтни ИСО стандард из анекса и Директиве реферисањем на важећи стандард (ИСО 1996-1:2003), како би се постигла пуна транспозиција?

ОДГОВОР: Међународни стандарди се ажурирају, тако да се у пропису треба позвати на важећи стандард.

ПИТАЊЕ: Да ли можете да дате информацију о препорученом софтверу који би омогућио адекватну примену методологије?

ОДГОВОР: Методологија је наведена у директивама (скуп формула дефинисан у директиви), док је софтвер препуштен сопственом избору државе. Софтвер је избор Републике Србије, треба изабрати онај који задовољава наше потребе. Тендер се расписује за фирме. Свака фирма има свој софтвер. У току тендера може се извршити стручна провера да ли софтвер задовољава стандард.

Питања постављена након састанка

ПИТАЊЕ: Да ли је довољно да до 2017. урадимо први круг карата буке (за три највеће агломерације, путеве и пруге санајвећим протоком саобраћаја) као и акционе планове, у складу са нашим законом, а за остало да буде рок 2022, у складу са петогодишњим циклусом и роковима датим у Директиви

ОДГОВОР: Србија мора потпуно да имплементира Директиву пре приступања, дакле крајњи рок да се израде све карте буке и акционе планове прописане директивом (за насеља, путеве, пруге, аеродроме) је датум приступања ЕУ.

9. СЕКТОР КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

9.1. САЖЕТАК ИНФОРМАЦИЈА ПРУЖЕНИХ ОД СТРАНЕ ЕУ У СЕКТОРУ КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

У делу састанка посвећеног Климатских промена, представљени су следећи ЕУ прописи⁹:

ЕУ Мониторинг механизам - Истакнут је УН контекст ове Уредбе и важност Оквирне конвенције УН о климатским променама, као и извештавање о праћењу у погледу остварења циљева дефинисаних конвенцијом. Важно је да се у погледу извештавања покрије период 2013-2020. Ово пре свега јер се ЕУ обавезала да у овом периоду смањи емисије ГХГ за 20 % у односу на емисије 1990.. Климатски пакет ЕУ прописа представља сет аката на основу кога ЕУ тежи да оствари ове циљеве смањења емисија ГХГ до 2020. године. Правни оквир ЕУ са аспекта мониторинга ГНГ и извештавања према Конвенцији темељи се на 3 правна акта:

Уредба о механизму мониторинга ММР - дефинише систем мониторинга зарад бољег праћења нивоа емисија и осталих информација од значаја за спровођење Оквирне конвенције УН о промени климе и Кјото протокола, као и ЕУ Пакетом о клими и енергији који је ступио на снагу 2013. *Правила о спровођењу (ММР Implementing Regulation)* омогућава да се систем праћења примени у државама чланицама. *Делегирани акт (ММР Delegated)* смернице за инвентар, је недавно усвојен, а примењиваће се од јануара 2015.г као и Одлука 2005/166/ЕК која обавезује на испуњење циљева заснованих на Кјото Протоколу.

⁹ Пун назив прописа дат је у Агенди (прилог 1)

Strategije Low-Carbon сматра се меким инструментом за побољшање мера за заштиту климе. Садржај *Low-Carbon* стратегија није утврђен, али у вези са наведеним постоје студије које је развио УНДП. *За државе чланице постоје обавезни национални системи извештавања* на основу 5 општих принципа у међународном оквиру. ЕУ има свој систем инвентара. У делегираним актима детаљније се наводе принципи који морају да се узму у обзир, као и начин функционисања сарадње са државама чланицама. Постоји *QAQC* систем квалитета који је успостављен зарад постизања интегритета података. До 15. јануара чланице подносе извештај UNFCCC – у. У оквиру MMR –а су наведене листе података који треба да се пријаве, а садржани су у актима делегираним MMR – ом. Инвентари који морају да се пријављују су новијег датума, прецизни су и омогућавају проверу и преглед развоја емисија. Ове године су објављени подаци за 2013.г. Обавезно је да се све информације пријаве до 31. марта сваке године. У оквиру Уредбе о механизму за праћење, обавезно је да се успостави Национални програм за политике и мере (PAM). Потребно је да се програм унапређује и да се направи анализа трошкова и добити као и квантификовање мера и политика. Формат извештаја је наведен у имплементационој табели као и пројекције које се односе на емисије по изворима и уклањање путем понора. Уколико држава чланица није израдила пројекције, Комисија може да их изради у сарадњи са чланицама. У вези са националним активностима у погледу извештавања о адаптацији, први извештај се подноси до 15. марта 2015, а након тога се подносе на 4 године.

Из трговине емисијама 50% прихода из аукција емисионим јединицама мора се уложити за потребе побољшања климатских услова. ЕК израђује годишње извештаје о напретку и даје преглед остваривања циљева.

EU ETS – Директива уређује веома сложен систем који је успостављен 2005.г. То је прво светско тржиште гасова са ефектом стаклене баште (и покрива око 45% емитованих гасова у Европи) покрива све државе чланице тј. 28 земаља и 3 земље које нису у ЕУ (Исланд, Лихтенштајн и Норвешку).

Директива укључује стационарна постројења али и гасове из авио саобраћаја. ЕК је одобравала расподелу емисионим јединицама у претходне 2 фазе на основу националних планова. Период 2008 – 2012 био је заснован и даље на националним плановима, док је у трећој фази од 2013-2020. расподела емисија вршена на опште-европском нивоу. Опсег система је проширен у овој трећој фази на додатна 3 гаса са ефектом стаклене баште (CO₂, N₂O и PFC).

Директива о трговини емисијама GHG гасовима усвојена је 2003.г. измењена је 2008.г. Наведени су важни документи за трећу фазу: Уредба о регистру, Одлука о слободним додељивању квота, листа постројења у ризику од измештања услед повећаних трошкова због система трговине емисијама, Правилник о правилима лицитације и аукције, Уредбе о мониторингу и извештавању емисија и Уредба о верификацији и акредитацији.

Важност система трговине емисијама је не само због последица по животну средину, већ и због политичких и економских последица. Цена коју тржиште одређује води технолошком развоју, доводи до уштеда и исплативости и до се остварења веће уштеде. У питању је динамично тржиште, али исто тако стабилно и предвидиво. Постоји економска логика доделе емисионих јединица (постизање уштеда). Емисионе јединице утичу на одлуке које доносе предузећа. Кретање на тржишту је стабилно, а политички утиче на сличне овакве системе које настају у другим деловима света. Одлука о емитовању гасова у односу на добијене емисионе јединице је тржишна одлука. Исплативије је да предузеће смањује емисије унапређењем процеса, него да емитује преко добијене вредности емисионих јединица, јер у том случају мора да их докупљује. Постоје санкције у случају кршења правила. Такође трошак смањења емисије унапређењем технологија може бити већи од трошка куповине на тржишту. Ако емисије ницу у сагласности са дозвољеним емисијама плаћа се казна. Оператер припрема мониторинг план који се проверава од стране надлежног тела, затим оператер прати емисију у складу са планом, а надлежно тело врши инспекцију. Провере годишњег извештаја врши верификатор (акредитовано тело).

Планирано смањење емисија на нивоу ЕУ је 43% до 2030 године (од 2020. године 2,3 % годишње). На основу члана 10, 8 нових држава чланица су имале право на дерогације за сектор електричне енергије и бесплатно додељивање емисионим јединицама. Генерално, бесплатно додељивање емисионим јединицама не постоји за сектор енергетике. Од укупних прихода са аукција 50% мора, документовано, бити распоређено за борбу противклиматских промена. **EU ETS авијација** – у вези са Директивом 2008/101/ЕК о укључивању авијације речено је да се односи само на летове у оквиру ЕЕК простора и неке регије око њега. У Анексу је дат списак летова који нису у опсегу директиве. Објашњено је како се прави разлика између различитих типова летова (цивилни, војни, полицијски ваздухоплови, летови са визуелном навигацијом). За рачунање максималне вредности емисија, наслеђена је методологија из прве Директиве о ваздушном саобраћају, максимум је постављен на 98 % па смањен на 95% у односу на онај из историјског периода, 82% емисионих јединица се даје бесплатно. Сви оператери ваздушног саобраћаја који хоће да се пријаве за бесплатне емисионе јединице су подвргнути периоду праћења.. Од 2010.г. подаци за сваког оператера подnose се земљама чланицама а држава чланица објављује колико је бесплатних емисионих јединица додељено. Аплицира се у државама чланицама. Оператер припада оној држави чланици у односу на то у којој има дозволу за рад, у којој има највише летова или у ком делу Европе емитује гасове. На тај начин се одређује који авио оператери потпадају под коју државу чланицу. Постоји МВМ - маркет бизнис мера – на светском нивоу, а Уредба је усвојена ове године. Постоји посебна регулатива о расподели одговорности. Годишње се објављује списак у погледу надлежност под коју оператери спадају, а у циљу спречавања преклапања одговорности. Списак се не ажурира често, више је информативне природе, али обавеза постоји без обзира. Важна Уредба 421/2014, позива се на будућу скупштину Међународное организације цивилног ваздухопловства. Уколико не дође до извесних промена Уредба ће се примењивати од 2017.г. Могуће је да се 2017.г. промени опсег

важења, али тренутно је потребно узети у обзир важећу Директиву (могуће је да ће се 2017.г. узети у обзир изворна директива и накнадне измене).

ODS Уредбе – супстанце које оштећују озонски омотач су у вези са искључивањем супстанци које оштећују озонски омотач од стране ЕК је препоручено да се у Републици Србији процес искључивања убрза у складу са захтевима директиве. Ова Уредба обрађује се у оквиру Директората за климатске промене с обзиром да су то најважније супстанце са ефектом стаклене баште. Њихово искључење из употребе предвиђено је Монреалским протоколом. Једне од најопаснијих ODS супстанци су халони, заступљене су у ватрогасној опреми, авионима. Правни основ представља Уредба 1005/2009, која садржи више захтева од оних наведених у оквиру Монреалског протокола (протокол не регулише где се те супстанце користе, само ограничава потрошњу). ЕУ регулатива – прописује забране и смањење употребе тих супстанци. Постављени циљеви Уредбе остварени су до 2010. г. Од 2010 дозвољено је користити рециклиране хлорофлуороугљоводонике, а од сада је и то забрањено. Употреба ODS у лабораторијске и аналитичке сврхе је дозвољена за есенцијалне употребе, али се у том случају примењују квоте. Прописано је поступања са ODS супстанцама након истека века трајања опреме која их садржи, у вези са одредбама Уредбе WEEE и ROHS. Дозвољена је употреба ових супстанци као сировина – нпр. за производњу флуора. Прописани су строги услови увоза-извоза ових супстанци, као и забрана транзита кроз ЕУ. Изузеци се односе на тзв. привремено кретање у смислу ослобађање обавезе прибављања дозволе. Прописани су и захтеви који се тиче обуке и сертификације, а државама чланицама је остављено да утврде начин на који ће то да ураде. Постоји забрана употребе неповратних расхладних цилиндара.

Директива о квалитету горива – у вези са директивом наведено је да треба да постоји јединствено тржиште са истим квалитетом бензина и дизела у целој ЕУ. Такође је важно да постоје лимити у вези садржаја биокомпонената. Важно је да у читавој ЕУ постоје исти стандарди и да је гориво свуда истог квалитета. Директива уређује и усаглашене спецификације о бензину и дизелу што подразумева достављање информација о био садржају горива. Постоје изузећа од чл.7а - смањење од 6% у периоду 2010-2020 GHG, што се уклапа у износе снижења од 20 % GHG емисија. Утврђен је систем надзора квалитета о гориву као и обавеза извештавања о стандардима квалитета горива. Такође је утврђен оквир за казне/санкције. Квалитет горива дефинише се стандардима у складу са номенклатуром о доброј роби . Примењује се европски стандард 250 и 228 (експлицитно поменути у директиви) и морају се користити приликом вршења анализе. Постоји могућност за дерогацију из 3 разлога: неке земље имају ниске температуре дужи период годишње, држава може тражити изузеће о притиску бензина које ЕК мора најпре да одобри. Ако постоји потреба заштите животне средине могу се и поштрити мере. Када има мањак горива или претурбације у горивима могуће је да за одређени временски период буду мање захтевне спецификације. Потребно је да се обезбеди систем праћења и за ове стандарде. Обавезно је достављање извештаја до 30. јуна за претходну календарску годину. Клаузула о обавези увођења казни које су обавезне и одвраћајуће природе дефинисана је на основу члана 7а. Дobar квалитет горива је начин да се оствари циљ смањења емисија од 6% GHG. Утврђени су стандарди за садржај угљеника за

различите добављаче горива, метод обрачуна и извештавања који је наведен у Анексима директиве, као и формулари за приказивање квалитета нафте и различитих деривата горива у извештају и како се утиче на смањење емисија од 6%. Сви подаци се достављају ЕК. Оквирна политика о биогоривима је још један аспект Директиве. У том делу дефинисани су циљеви у вези смањења емисије GHG и описују се елементи одрживости. Показано је да биогорива смањују GHG, односно потребно је да буду барем 35% боља од фосилних горива, а да до 2017 буду 50% боља. У завршној фази је нови ЕУ пропис (друго читање у току), усвајање се очекује почетком следеће године. Дефинисана су ограничења која биогорива могу да укључују. Може се десити да имамо 2. или чак 3. генерацију горива за која је услов да се не праве од прехранбених култура-житарица. Пропис о коришћењу земљишта још није усвојен али се очекује. Линкови на презентацији о овој теми.

Емисија угљен диоксида из аутомобила - Уредба 510/2011 и 253/14 и Директива 1999/94 - Директива прописује циљне вредности емисија 130г/км и 95г /км за 2021.г, као и краткорочне 175г/км у 2017 и дугорочне 147г/км за 2021 из приватних аутомобила и комбија. Циљне вредности су просек за сва возила. Праћење емисије новорегистрованих возила опало је од 2009 године од ступања на снагу ове Уредбе. Најважнију обавезу из Уредбе представља мониторинг. Потребно је водити рачуна о роковима достављања података - 28. фебруар сваке године. Ти подаци се достављају надлежном органу за прикупљање статистичких података. Када државе чланице доставе податке, Агенција за животну средину упоређује податке за целу територију. Дефинисана је и обавеза произвођача и индустрије. Извештавање ЕК је обавезно за све произвођаче до краја октобра. Ти подаци су коначни и објављују се. Постоје олакшице за мала возила, за еко произвођаче и санкције за прекорачења. Дефинисане су методе за подстицање смањења емисија као и методе мерења емисија. Мали произвођачи који имају мали годишњи обим производње имају право на 25% смањења захтева у односу на годишњу процењену емисија. Код комбија, вишефазних возила процена емисије угљен диоксида мери се на другачији начин. Додају се додатни параметри за праћење. Рокови за подношење података су исти као и код возила. Указано је на важност еко производње. Дефинисане су циљне вредности за смањење CO₂ за 2002 годину. Истакнуто је да је потребно разрадити систем за спровођење ових директива, као и Директива за тешка возила.

Ф гасови – У вези са ф-гасовима речено је да је примећен велики раст флуорованих гасова. Прва Уредба усвојена је 2006 године, након тога Кјото протокол поставља циљеве за смањење емисија флуорованих гасова. Мере ЕУ су предузете на основу тога. Уредбе је ревидирана на основу закључка да је била доследна примена Уредбе из 2006 стабилизвала би али не би смањила емисије ф-гасова. Допуна Уредбе односила се на забрану ових гасова у клима уређајима и у аутомобилима. Циљ је да се спречи цурење који се постиже проверама и сервисирањем. Новина у Уредби односи се на уништавање нус-производа у процесу производње ф-гасова који се стављају на тржиште ЕУ. Новина се односи и на обуку и лиценцирање људи који се баве одржавањем ових уређаја. Све државе чланице имају успостављен систем обука и лиценцирања. У оквиру нове Уредбе проширено је означавање нпр. пене која садржи

флуороване супстанце. Постоји стратегија о избегавању коришћења ових гасова. Предузећа могу да понуде алтернативе за HFC, обавезна је да она лица која раде са алтернативама буду квалификована за то. Обавезна је обука да би се одржавали системи хлађења у аутомобилима. Кроз обуку треба поменути и алтернативна решења. Велика новина је смањивање HFC, а идеја је да се укључи HFC у Монреалски протокол, према северно америчком предлогу амандмана на протокол, по којем су ХФЦ и даље у корпи гасова Кјото протокола, али да се њихова производња и потрошња контролишу кроз Монреалски протокол. Уредба о ф-гасовима се не бави појединачним флуорованим гасовима, већ се смањење прерачунава у тонама еквивалентног угљен диоксида. Овај приступ помогао је значајном смањењу HFC –а. Препорука је придржавати се овог система и успоставити и применити сличан систем што ће омогућити спремност у погледу примене овог прописа након чланства у ЕУ. Такође је потребно да имати спремне податке јер се систем темељи на праћењу и ЕУ извештавању. Примењују се ЕУ прописи о спровођењу и извештавању. Препорука је да се питања у вези са потребним периодима за пуну имплементацију разматрају на преговорима. Квоте за увоз опреме функционише на принципу - колико увеземо толико мора да се избаци са ЕУ тржишта или да се користи гас који је потпао под квоте. Важи за увоз из трећих земаља на ЕУ тржиште. Забрањено је коришћење SF6 у производњи Mg. Опрема која садржи HFC са високим потенцијалом глобалног загревања биће забрањена до 2020. Супстанце се могу рециклирати што може да има и позитивне финансијске ефекте.

Emission Sharing Decision – указује на политике које су вазне за остваривање циљева смањења годишњих емисија за чије су спровођење одговорне државе чланице. Постоји обавезе држава чланица да поднесу извештаје, а уколико постоје проблеми у спровођењу и да уведу корективне мере. Уколико постоје одступање од годишњих циљева, могу се позајмити емисионе јединице из следећих година. Ова одлука обухвата секторе који не потпадају под систем трговине Емисијама и 6 гасова из Кјото протокола. Постоји разлика између обухвата ETS и ESD прописа. У оквиру ETS –а, утврђено је 21% смањења, а за ESD 10% смањења емисија до 2005. године. Принципи на којима су утврђени циљеви смањења емисија су солидарност и раст, односно вредност БДП-ом (ако је већи БДП већи су циљеви смањивања). Тако су ограничења/ смањења и повећања емисија у рангу од -20 до +20%. Циљеви за Луксембург, Данску и Ирску су смањење 20%, а најмање строги су за Румунију и Бугарску, док је за Хрватску смањење 11%. Ови циљеви су поред вредности за период, дефинисани и на годишњем нивоу. Анекс 2 утврђује лимите емисије на годишњем нивоу у процентима. У односу и према утврђеној формули се врши прорачун. Табела за све државе чланице налази се на званичном сајту. Одлука регулише извештавање, праћење и спровођење по утврђеној динамици. ЕК проверава усклађеност са прописом и омогућава корекције у вези са усаглашавањем држава чланица. Приступ је доста флексибилан али ипак у случају неусаглашености, постоје корективне мере одређени пенали. Годишње пријављивање емисија обавезно је по ММР механизму. Ако користимо кредите пријављује се географска покривеност.

Директива 2009/31 о хватању и складиштењу угљеника – у вези са поменутом директивом представљен је правни оквир Директиве и приказане су вредности

смањења за постојећа горива. Детаљно је објашњена утицај хватања и складиштења угљен диоксида у оквиру Мапе пута ниско – карбонске економије до 2050. Потребно је достићи циљеве емисије GHG гасова на економичан начин. Дефинисана су правила животне средине и захтеви у погледу одговорности за штету у животној средини у вези са геолошким складиштењем угљен – диоксида. Веома су важни члан 6. Директиве и члан 1 Уредбе. Кључни елементи директиве односе се на одабир подручја и експлоатисање, мониторинг и извештавање, цурења, обавезе након затварања и пренос одговорности и финансијске гаранције. Одабир подручја је вазан за безбедност и веродостојност складиштења. Државе чланице одлучују о процедурама експлоатације. Постоје детаљне одредбе о подношењу захтева, условима и садржају дозвола за складиштење. У складу са чланом 11 дефинише се када дозволе за складиштење треба да се обнове и ажурирају или као последње када се решење не издаје. Државе чланице планирају да дозволе складиштење које превазилази капацитет складиштења у деловима на целој територији. Државе чланице које забрањују складиштење потребно је да транспонују све одредбе директиве које нису у директној вези са складиштењем.

9.2. ПИТАЊА И ОДГОВОРИ – СЕКТОР КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

ПИТАЊЕ: Србија је тренутно Не – Анекс I чланица Конвенције УН о климатским променама (UNFCCC) . У вези са Не – анекс I и Анекс I статусом у погледу предстојећег споразума статусом, да ли тренутни статус има утицај и да ли је потребно да се статус промени након приступања ЕУ.

ОДГОВОР: Тек након 2015.г. у оквиру UNFCCC знаће се више уопштено о питању промене статуса, а и појединачно по питању држава. Теоретски, уколико остане као и до сада за Србију важе примери Малте и Кипра. Без обзира на статус од Србије се очекује да изађе са својим обавезама смањења ГХГ –а и то у првом кварталу 2015.

ПИТАЊЕ: У погледу EU ETS Директиве (Директива 2003/87/ЕЦ, Директивом 2009/29/ЕУ) - Узимајући у обзир утицај EU ETS система на енергетски сектор у Србији, веома је важно схватити приступ нових држава чланица када приступају у текућем трговинском периоду. Да ли би то значило да држава приступа трговинском периоду од прве године наредног периода? У случају да постоји могућност да се сачека до почетка новог периода, да ли је потребно захтевати транзициони период?

У погледу EU ETS Директиве (Одлука 2011/278/ЕУ)- Прорачун бесплатних алокација заснован је на историјским активностима у периоду 2005 – 2008 или 2009 – 2010. Узимајући у обзир да је приступ ЕУ за Р. Србију је предвиђен за период 2020/2021, које године се могу прихватити као године историјских активности?

ОДГОВОР: Одговорено је да су оба питања предмет преговора са Европском унијом.

ПИТАЊЕ: У погледу MMR Уредбе - Да ли постоје предложене тј. очекиване године, односно периоди од којих је потребно израдити Стратегије развоја праћења смањења емисија GHG?

ОДГОВОР: Није стриктно дефинисано, али узимајући у обзир политике ЕУ, то би требало да буде 2020 и 2050. Такође су прихватљиве и године између наведених.

ПИТАЊЕ: У погледу MMR Уредбе - Да ли ове стратегије требају да дефинишу правац развоја сектора?

ОДГОВОР: Стратегије треба да укључе бар оне секторе који су најзначајнији са аспекта емисија.

ПИТАЊЕ: У погледу MMR Уредбе - Да ли обавезе извештавања препоручују политике, мере и пројекције у складу са захтевима MMR – а, су оне које имају за циљ испуњење обавеза према UNFCCC , а који се односи на израду Двогодишњег извештаја (BUR)?

ОДГОВОР: Обавезе не подразумевају само преношење BUR – а , али свакако треба да испуне и ту сврху.

ПИТАЊЕ: У погледу MMR Уредбе - Шта подразумева обавеза извештавања о националном систему за политике и мере ?

ОДГОВОР: Подразумева низ информација укључујући, институционалне, законодавне активности и процес прикупљања података, што је јасно дефинисано чланом 20 ове имплементационе Уредбе.

ПИТАЊЕ: У погледу MMR Уредбе - Да ли извештавање подразумева и планирање и имплементирање?

ОДГОВОР: Да, подразумева и једно и друго.

ПИТАЊЕ: У погледу MMR Уредбе - С обзиром да ЕУ припрема извештај о напретку који, како је наведено у презентацији подразумева сектор авијације у делу климатских промена, на основу података у инвентару? Да ли то значи да инвентари укључују и део који се односи на емисије из авио сектора?

ОДГОВОР: Одговор на питање је могуће дати након консултација са експертом за инвентар.

ПИТАЊЕ: У погледу EU ETS – авијација (Директива 2008/101/EУ) - С обзиром да се опсег ЕУ трговине емисијама може променити након одлуке Скупштине ИСАО 2016.г. Да ли је прихватљиво да се започне са транспозицијом Директиве након тога?

ОДГОВОР: Потребно је започети са транспозицијом у потпуности у складу са директивом каква је сада, а након потенцијалних измена (ICAO 2016) додати и те измене.

ПИТАЊЕ: У погледу EU ETS – авијација (Одлука Комисије 2009/450/ЕК) - Који летови се сматрају војним, спасилачким итд. Уколико су наведени летови дефинисани у националном законодавству како ће се приступи даљем процесу хармонизације?

ОДГОВОР: Дефиниције у оквиру ETS директиве су усклађене са дефиницијама EUROSTATА, а највећи број информација се добија од њих. С обзиром да је Србија чланица EUROSTAT – а, не би требало да постоји проблем по питању усклађивања.

ПИТАЊЕ: У погледу ODS- Како се односити према одредбама Уредбе које нису применљиве у Републици Србији (нпр. чланови који се односе на производњу, изузета употреба ODS супстанци као сировина), уколико Србија нема таквих употреба?

ОДГОВОР: Строжи захтеви могу да буду прописани у оквиру националног законодавства тј. потребно је у случају производње или изузетака осигурати да такве активности не започну.

ПИТАЊЕ: У погледу ODS- Да ли Србија може да уведе другачије мере од оних које се налазе у ЕУ законодавству како би постигла сличне резултате?

ОДГОВОР: У моменту приступања Србија мора да буде способна да испуни све захтеве тј. да има успостављен систем. У међувремену (у пре приступном периоду) прихватљиве су и другачије мере којима се постижу слични ефекти. Такође је тешко испунити обавезе из система дозвола, посто Србија нема приступ систему издавања дозвола, који је централизован и води га ЕК.

ПИТАЊЕ: У погледу ODS- Како применити одређене одредбе ЕУ законодавства које су у супротности са националним прописима у Републици Србији?

ОДГОВОР: Потврђено је да наше одступање прихватљиво (захтеви су строжи него захтеви у ЕУ) али ће свакако престати да важи даном приступања, када Уредба почне директно да се примењује.

ПИТАЊЕ: У погледу ODS- Зашто у ЕУ постоји забрана транзита супстанци које оштећују озонски омотач, али је дозвољено увоз у сврху препакивања и поновног извоза?

ОДГОВОР: У ЕУ и даље постоји велики промет ODS супстанци и даље је дозвољена производња у сврху извоз. Велике количине се користе у изузетим употребама (нпр. употреба као сировине). Постоје одређени политички компромиси као у случају МБ, али ће то престати да важи до 2015 год.

ПИТАЊЕ: У погледу ОДС- Како се производи са тарифним кодовима 3208, 3209, 3210 (боје и лакови) третирају на царини, имајући у виду да су под истим царинским кодом могу бити боје и лакови који садрже или не садрже ODS супстанце?

ОДГОВОР: Царинске процедуре и тарифни кодови унети су у ТАРИС систем. За тарифне кодове из документа у систему постоји “заставице” која не блокира увоз директно, већ указује да тај производ може да садржи ОДС супстанце.

ПИТАЊЕ: У погледу Уредбе о ф-гасовима У Републици Србији постоји функционалан систем издавања дозвола за увоз и извоз ф-гасова и одређених уређаја који их садрже. Да ли је ова мера уз обавезно извештавање увозника и извозника (не постоји производња F- гасова у Србији) прихватљива за мониторинг потрошње F – гасова?

ОДГОВОР: С обзиром да је питање хоризонталног типа, у вези са одговором на ово питање, погледати одговор на питање бр.2 у делу ODS .

ПИТАЊЕ: У погледу Уредбе о ф-гасовима- Ако је обука и шема за издавање сертификата у Р. Србији успостављена у складу са одредбама ЕУ регулативе о сертификацији, а сертификати су издати у складу са чланом 5 и 8 регулативе, да ли то значи да ће сертификати издати у Србији бити важећи и у ЕУ?

ОДГОВОР: Не, према регулативе сертификат издат у Србији се не може директно сматрати валидним у земљама ЕУ. Комисија ће проверити да ли у државама чланицама постоји процедура за међусобно издавање сертификата и након тога ће доставити одговоре.

ПИТАЊЕ: У погледу Effort Sharing Decision-а- У случају да да ESD остане након 2020.г.како и када (пре или након чланства) ће циљеви за Р. Србију бити успостављени, узимајући у обзир да *EU effort - shering* важи за државе чланице?

ОДГОВОР: Одговор на постављено питање могуће је дати након састанка Европског Савета у октобру.

ПИТАЊЕ: У погледу Effort Sharing Decision-а- Да ли је регистар који се користи за ESD исти који се користи и за ETS?

ОДГОВОР: Да, важи исти регистар и тренутно је у процесу креирања. Напомена (наглашено у презентацији у вези са ESD): Са аспекта ESD транспозиција није могућа као таква, већ се своди на одредбе MMR – а који се тичу ESD и индентификацију могућих смањења из сектора који су укључени у ESD.

3. ОПШТА ПРОЦЕНА

У складу са информацијама представљеним током експланаторног Скрининга, и на основу ставова ЕК изнетих током уводних и закључних разматрања, у периоду до билатералног Скрининга (17-21. новембар) потребно је следеће:

1. Будући да се очекује детаљно испитивање финансијских механизма у области животне средине, неопходно је дефинисати модел финансирања који ће бити примењен у РС. Информација о механизмима и моделима за финансирање за сваки појединачан пропис који намеће ову обавезу требало би да буде уграђена у одговоре на Скрининг упитник (ако је то захтевано), односно презентације у мери у којој је то могуће. Уколико не буде постојала одлука Владе по питању финансирања, Делегација РС мора да буде упозната са предвиђеним моделом финансирања који ће бити прихваћен, до момента одржавања састанка билатералног Скрининга.

2. Неопходно је осигурати максимум међу-институционалне и међу-секторске сарадње у прицес припрема материјала за билатерални Скрининг у свим секторима.

Наглашена је потреба за активним учешћем представника Министарства финансија, како у припреми неопходних материјала, тако и у раду Преговарачке групе 27.

Потребно је инспекцијских служби надлежних за надзор над спровођењем прописа релевантних за област животне средине и климатских промена, за сваки сектор који ће бити тема састанка.

У области индустријског загађења и управљања ризиком, за Директиве СЕВЕСО 2 и 3, неопходно је осигурати активно укључивање инспекције МПЗЖС, Министарства унутрашњих послова – Сектор за ванредне ситуације и Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Због значаја захтева ЕУ прописа из ове области у погледу мониторинга и извештавања, неопходно је осигурати наставак активног учешћа Агенције за заштиту животне средине у припремном процесу.

У области квалитета ваздуха, квалитета вода и контроле индустријског загађења неопходно је осигурати координисан приступ релевантних институција у припреми информација и презентација за састанак билатералног Скрининга, у циљу обезбеђивања кохерентности позиције РС.

У области заштите природе, неопходно је осигурати пуно учешће стручних тела (Републички завод за заштиту природе РС, Покрајински завод за заштиту природе).

У области климатских промена, неопходно је пуно учешће свих институција које су идентификоване као релевантне за ову област (сектор пољопривреде, Министарство енергетике и транспорта, Агенција за безбедност саобраћаја, Агенција за заштиту

животне средине, Директорат за цивилно ваздухопловство, РХМЗ и сл.). У циљу обезбеђивања кохерентности приступа, потребно је интензивирање састанака секторске радне групе за ову област.

3. Неопходно је извршити процену административних капацитета за сваки сектор, односно сваки појединачни пропис са листе. Представљање институционалне структуре биће захтевано за сваки појединачни пропис, и ово се односи како на матичну институцију, тако и на све институције које су релевантне за пропис (мониторинг, извештавање, инспекцијски надзор и сл.). Известилац за сваки конкретан пропис требало би да има спремну информацију о капацитетима, која не мора нужно бити уврштена у презентацију-одговоре на Скрининг упитник.

4. За све прописе који намећу обавезу мониторинга и извештавања, потребно је имати спремну информацију у погледу капацитета и тамо где је могуће, планова за успостављање адекватног мониторинга.

5. За све прописе за које је у току анализа степена усклађености, припрема плана транспозиције или оквирног плана имплементације, закључци и налази аналитичког процеса који нису укључени у неки од важећих стратешких докумената морају бити размотрени унутар Преговарачке групе пре одржавања састанка Скрининга и затим, у мери у којој је то релевантно, уврштени у одговоре на Скрининг упитник и презентације. Известилац за сваки конкретан пропис би требало да има спремну информацију о плану даљег усклађивања, без обзира да ли је иста укључена у одговор на Скрининг упитник или презентацију.

6. У погледу припреме информација за Директиве које захтевају велика финансијска улагања, односно, Директиве које се налазе на листи прописа за које ће се потенцијално преговарати транзициони период, неопходно је укључивање Канцеларије за ЕИ у рад релевантних радних група, у циљу обезбеђивања адекватног приступа приликом припреме одговора на Скрининг упитник и презентација.

7. У циљу решавања надлежности за нерешене директиве које су биле представљене на експанаторном скринингу, потребно је укључити следеће институције:

-за Директиву о отпадном муљу (86/278/ ЕЗ) потребно је укључити Управу за пољопривредно земљиште, Дирекцију за воде, Агенцију за заштиту животне средине, Министарство рударства и енергетике.

-за Директиву *Marin Strategy* (2008/56/ЕЗ) потребно је укључити Министарство саобраћаја, Дирекцију за воде.

- за Директиву Емисије CO₂ (1999/94/ЕС) потребно је укључити Министарство трговине туризма и телекомуникација, Министарство привреде, Министарство унутрашњих послова и Агенцију за безбедност саобраћаја.

- за Уредбу која се односи на емисије из авијације на међународном нивоу 421/2014/ЕУ, потребно је укључити Директорат за цивилно ваздухопловство.

- за Одлуку 2014/389/ЕУ која се односи на додатне историјске емисије авијације и додатне дозволе у области авијације узимајући у обзир приступ Хрватске у ЕУ, потребно је укључити Директорат за цивилно ваздухопловство.

4. ПРИЛОЗИ:

- 1. Листа присутних на састанку (I) и листа представника органа, организација и цивилног сектора који су састанак пратили путем web sreata-a (II)**
- 2. Дневни ред састанка**

Датум 20.9.2014.

ШЕФ ПРЕГОВАРАЧКОГ ТИМА

**ПРЕДСЕДНИК
ПРЕГОВАРАЧКЕ ГРУПЕ**

Тања Мишчевић

Стана Божовић

Прилог

**AGENDA OF THE EXPLANATORY SCREENING
MEETING WITH SERBIA**

Analytical examination of the *acquis* in
Chapter 27, Environment and Climate Change

SCR 55130

Venue :Room AB 1A

Centre Albert Borschette, Rue Froissart, 36 - Brussels

15 - 19 September 2014

SUMMARY AGENDA

15 September 2014 Horizontal legislation, AIR QUALITY, NOISE	from 09.00 – 17.30
16 September 2014 WASTE MANAGEMENT, CIVIL PROTECTION	from 08.30 – 17.00
17 September 2014 WATER MANAGEMENT, NATURE PROTECTION	from 09.00 – 18.00
18 September 2014 CHEMICALS, INDUSTRIAL POLLUTION and risk management	from 09.00 – 17:30
19 September 2014 CLIMATE CHANGE	from 09.00 - 17.30

Day 1 – Monday 15 September 2014		
ENVIRONMENT: HORIZONTAL legislation		
Time	Subject	EC SPEAKER
09:00–09:15	Opening/general remarks: Environment	DG ELARG DG ENV International, Regional and Bilateral Relations Unit Serbian delegation
09:15-10:00	<i>Environmental assessments</i>	DG ENV Enforcement, Cohesion Policy & European Semester Unit
10:00–10:40	<i>Arhus Convention related acquis: access to information, public participation and access to justice</i>	DG ENV Governance, Information & Reporting Unit
10:40-11:00	COFFEE BREAK	
11:00-11:20	<i>Environmental Liability</i>	DG ENV Governance, Information & Reporting Unit
11:20-11:40	<i>Environmental crime</i>	DG ENV Governance, Information & Reporting Unit
12:10-14:00	LUNCH BREAK	
ENVIRONMENT: AIR and NOISE legislation		
14:00-14:30	<i>AAQ - Ambient air quality</i>	DG ENV Air and Industrial Emissions Unit
14:30-14:50	<i>4th daughter Directive</i>	DG ENV Air and Industrial Emissions Unit
14:50-15:10	<i>NEC - National emission ceilings</i>	DG ENV Air and Industrial Emissions Unit

15:10-15:40	<i>Sulphur content in liquid fuels</i>	DG ENV Air and Industrial Emissions Unit
15:40-16:00	<i>COFFEE BREAK</i>	
16:00-16:30	<i>VOC petrol Volatile Organic Compound</i>	DG ENV Air and Industrial Emissions Unit
16:30 –16:50	<i>Environmental Noise</i>	DG ENV Knowledge, Risks & Urban Environment Unit
16:50-17:30	<i>TIME FOR QUESTIONS</i>	
END OF THE DAY 1		

Day 2 -16 September 2014 ENVIRONMENT - WASTE MANAGEMENT		
Time	Subject	EC SPEAKER
8:30-9:00	<i>INSPIRE Infrastructure for Spatial Information</i>	DG ENV Governance, Information & Reporting Unit
9:00-9:40	<i>Waste Framework Directive</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
9:40-10:00	<i>Shipments of waste</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
10:00-10:30	<i>Packaging</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
10:30-11:00	<i>Landfill of Waste</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
11:00-11:20	<i>COFFEE BREAK</i>	
11:20-11:40	<i>Sewage Sludge</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
11:40-12:00	<i>Batteries</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
12:00-12:30	<i>Mining Waste</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
12:30-14:00	<i>LUNCH BREAK</i>	
14:00-14:20	<i>POPs& PCB/PCT:</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
14:20 -14:40	<i>ELVs - End-of life vehicles</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
14:40-15:00	<i>RoHS (recast)</i>	DG ENV Waste Management &

		Recycling Unit
15:00-15:20	<i>WEEE (recast)</i>	DG ENV Waste Management & Recycling Unit
15:20-15:40	COFFEE BREAK	
CIVIL PROTECTION		
15:40-16:40	CIVIL PROTECTION	DG ECHO
16:40-17:00	TIME FOR QUESTIONS	
END of DAY 2		

Day 3 - 17 September 2014 ENVIRONMENT - WATER QUALITY		
Time	Subject	EC SPEAKER
9:00-9:50	<i>Water Framework</i>	DG ENV Water Unit
9:50-10:10	<i>Environmental Quality Standards</i>	DG ENV Water Unit

10:10-10:30	<i>Groundwater</i>	DG ENV Water Unit
10:30-11:00	<i>Nitrates Directive</i>	DG ENV Agriculture, Forests and Soil Unit
11:00-11:20	COFFEE BREAK	
11:20-11:50	<i>Marine Strategy Framework Directive</i>	DG ENV Marine Environment and Water Industry Unit
11:50-12:20	<i>UWWT - Urban waste water treatment</i>	DG ENV Marine Environment and Water Industry Unit
12:20-12:40	<i>Drinking Water</i>	DG ENV Marine Environment and Water Industry Unit
12:40-13:00	<i>Bathing Water</i>	DG ENV Marine Environment and Water Industry Unit
13:00-14:30	LUNCH BREAK	
ENVIRONMENT - NATURE		
14:30-14:45	<i>Zoo</i>	DG ENV Biodiversity Unit
14:45-15:15	<i>Wild Birds</i>	DG ENV Advisor to the Directorate on Natural Capital
15:15-15:45	<i>Habitats</i>	DG ENV Advisor to the Directorate on Natural Capital
15:45-16:00	<i>Access and Benefit Sharing (ABS)</i>	Global Sustainability, Trade and Multilateral Agreements Unit
16:00-16:15	COFFEE BREAK	
16:15-16:45	<i>CITES</i>	DG ENV Global Sustainability, Trade and Multilateral Agreements Unit
16:45-17:00	<i>Seals</i>	DG ENV Global Sustainability, Trade and Multilateral Agreements Unit

17:00-17:30	<i>FLEGT</i>	DG ENV Global Sustainability, Trade and Multilateral Agreements Unit
17:30-17:45	<i>Timber</i>	DG ENV Global Sustainability, Trade and Multilateral Agreements Unit
17:45-18:00	<i>Leghold Traps</i>	DG ENV Global Sustainability, Trade and Multilateral Agreements Unit
<i>TIME FOR QUESTIONS</i>		
END OF THE DAY 3		

Day 4 – 18 September 2014		
ENVIRONMENT - CHEMICALS		
Time	Subject	EC SPEAKER
9:00-9:30	<i>REACH Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals</i>	DG ENV Chemicals Unit
9:30-10:00	<i>CLP -classification, labelling and packaging of substances</i>	DG ENV Chemicals Unit
10:00-10:30	<i>Export Import of dangerous chemicals</i>	DG ENV Chemicals Unit
10:30-11:10	<i>Biocides</i>	DG ENV Chemicals Unit
11:10-11:30	<i>COFFEE BREAK</i>	
11:30-11:50	<i>POPs</i>	DG ENV Chemicals Unit
11:50-12:20	<i>Animal Experiments</i>	DG ENV Chemicals Unit
12:30-14:00	<i>LUNCH BREAK</i>	
ENVIRONMENT – INDUSTRIAL POLLUTION		
14:00-14:45	<i>IED - Industrial emissions (including LCP)</i>	DG ENV Air & Industrial Emissions Unit
14:45-15:15	<i>Seveso (II and III)</i>	DG ENV Air & Industrial Emissions Unit
15:15-15:20	<i>Asbestos</i>	DG ENV Air & Industrial Emissions Unit
15:20-15:45	<i>VOCs paints Volatile Organic Compounds in paints Directive</i>	DG ENV Air & Industrial Emissions Unit
15:45-16:00	<i>COFFEE BREAK</i>	

16:00-16:15	<i>Mercury</i>	DG ENV Air & Industrial Emissions
16:15-16:30	<i>Eco-label</i>	DG ENV Eco-Innovation & Circular Economy Unit
16:30-16:55	<i>Floods</i>	DG ENV Water Unit
16:55-17:15	EMAS Eco-Management and Audit Scheme	DG ENV Eco-Innovation & Circular Economy Unit
17:15-17:30	<i>Closing Remarks</i>	DG ELARG
END OF THE DAY 4		

Day 5 – Friday 19 September 2014 CLIMATE CHANGE		
Time	Subject	EC SPEAKER
09:00-09:20	Welcome and Introductory Remarks	<i>(DG ELARG) (DG CLIMA)</i>
09:20-09:50	EU Monitoring Mechanism	<i>DG CLIMA/A3</i>
09:50-10:10	<i>Questions and answers</i>	
10:10-11:00	EU Emissions Trading System (EU ETS)	<i>DG CLIMA/B1</i>
11:00-11:20	<i>Questions and answers</i>	
11:20-11:35	COFFEE BREAK	
11:35-11:55	EU ETS (Emissions Trading System) Aviation Activities	<i>DG CLIMA/B3</i>
11:55-12:05	<i>Questions and answers</i>	
12:05-12:25	Fuel Quality	<i>DG CLIMA/C2</i>
12:25-12:40	<i>Questions and answers</i>	
12:40-14:10	LUNCH BREAK	
14:10-14:30	Ozone-Layer Protection	DG CLIMA/C2
14:30-14:50	<i>Questions and answers</i>	
14:50-15:10	Fluorinated Gases	DG CLIMA/C2
15:10-15:30	<i>Questions and answers</i>	
15:30-15:45	Effort Sharing Decision	DG CLIMA/C1
15:45-16:00	<i>Questions and answers</i>	
16:00-16:15	COFFEE BREAK	
16:15-16:35	CO2 emissions from cars and vans	DG CLIMA/C2

16:35-16:55	<i>Questions and answers</i>	
16:55-17:15	Carbon Capture and Storage	DG CLIMA/C1
17:15-17:30	<i>Questions and answers</i>	
17:30-17:45	<i>Closing Remarks on Climate Action</i>	Serbian Delegation DG CLIMA DG ELARG
END OF THE DAY 5		

**This meeting is being organised by the
 Technical Assistance Information Exchange Instrument
 of the European Commission**

L-15 04/90 , B - 1049 Brussels

Web site <http://ec.europa.eu/enlargement/taix>